

הוצאת והדפוס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י ה"ר חיים תש"ט

ספר

חמד לאלפים

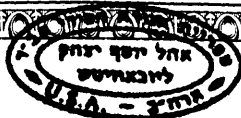
בו יבואר מדברי הו"ל סגולת ברכת כהנים
להשיג הצלחה לעושר וכבוד וחיים טובים
וארוכים ולבטל כל רעה וזעם וצרה מן האדם
ע"י כוונת הכהנים בעת דוכנם בכל יום בארץ
הקדושה וכן עשה השליה הק' זצ"ל שהיו
לוי ובעת הדוכן היו מכוין להמשיך הברכות על
כל משפחתו שהיו בחו"ל כאשר העיד ע"ע בספר
ומי שחפץ שיכוונו לו הכהנים בפרט להמשיך
אליו הברכות אזי יעשה העצות שכתוב בספר
הזה מלוקט משים בבלי וירושלמי ומדרשי
הו"ל ויתברך גם בח"ל מירושלם ע"ה"ק ת"ו
בכל משאלות לבו לשוכה אמן.

אנכי הצעיר והקטן באלפי ישראל

אליהו פנתם הכהן מריינא

בע"ה"ק ירושלם תוכביא

דסום האחים ליפשיטין

הסכמות גאוני ירושלם עה"ק ת"ו בס"ד

בעז"ה יתב"ש ר"ח אדר
תרע"א עה"ק ירושלם ת"ו
הן כל יקר ראתה עיני ולקוט
חדש מלא ישן מדברי חז"ל
ממעין הצרכה של הכהנים
המצרכים את עמו ישראל באהבי
אשר לקט וחיבר לידוף וזקק
הרב המאוה"ג חרף וזקי חני
ומחני כהנא מסייעי כהני
מהור"ר ארי' פנחס הבהן גי'
איש ווילנא מהישיבה הגדולה
המפורסמת אשר כוננתי
ושסדרתי בעז"ה צפה מאה
שערים חוכורלוף אהבה להכהנים
והעם שידעו הכהנים למי הם
מצרכים ביתר שאת כדחז"ל והעם
יהיו ראויים לצרכה ואומר להאי
גברא יקירא חזוק נח ידיך חיליך
לאורייתא טוב עין יבורך לדי
הישועה על עמך צרכתך סלה.
נאם שאור חיים בהר"ג מוהר"ר
אברהם הגוי הורוויץ מלפנים
הייתי רב בדובראוונא החנוכה מאה
שערים בקרתא קדישא ירושלם ת"ו בביא

בעזיה"ת ראה ראיתי דברים
ישנים צפי זקן חדש
את אשר פעל ועשה הרב המאוה"ג
מלא דבר צלכה ואגדה פה מפ"ק
מרגליות עובדות מהור"ר אלי' פנחס
הבהן מרייגא שהי' ריש מחיבת
צווילנא וכבר זכה להוציא לאור
מחברת נחמדה בשם אלף המגן
וראוהו חכמי לב וישבחוהו ועשה
כוסוף שנית ידו להאריך צביאורי
כל פרטי ענינים ותועלת שבמלות
צרכת כהנים כהאי כהנא דמסייעי
כהני ורצונו להביאו לבית הדפוס
ולהוציאו לאור עולם וכל פטטיא
לאורייתא עבין המקום יהא בעזרו
ועל דרכיו יגיה אורו וימלא די כל
משאלותיו לעובה וכל חפצו ישלים
צרכת ידידו המוקירו ומכבדו
החותם בצרכת אהבה רבה יוס
הששי (לפ"ק) לסדר וראה ועשה גי'
אדר שנת תרע"א לדתא קדישתא
לפ"ק פה ירושלם עה"ק חובצ"א
נאם חיים ברלין

בעוזהשית חזרתו הספר הקמן הזה וקראתו חסד לארפים

מעטס כי כהן הוא חסד כמזואר ולאנפים בראשי
 חיבות הוא שמי והוא קמן בכמותו ורז מאד באיכותו בס"ד
 לכל איש ואשה, היינו נפי עלת התנאים והאמוראים ברוח קדשם
 להשיג עושר וכבוד ובנים טובים וחירות והללחה ושמחה משודדין
 ואנשים רעים ואריכות ימים ובריאות הגוף והנפש וכל טוב הנלמד
 לאדם וכל חפציו הכל יכול להשיג ע"י עלות הקדושים הגדולים בעני
 רוח הקודש כמזואר בספר הקמן הזה וכן נהסיד כל דע מעליו
 שלא יבואו ח"ו עליו ואם ח"ו פגע בו הזעם ונגע לו ח"ו נרעה ע"י
 עלות החכמים המזואר בספר הקמן הזה יבדחם חובץ ויסידם מעלמו
 ומכל ידידיו וכן ברוחניות מה שחפץ האדם בו הכל מזואר פה
 בס"ד האיק לעשות ולא עלות קבות רק קלים מאד המה העלות
 לעשותם ומה ראו חכמים בעליו רוח הקודש והנבואים לגלות לנו
 העלות למען המנוה להטיב כל איש לרעהו בכל מה דאפשר לו
 ע"כ גילו לנו את כל זאת ומעטס זה גם אנחנו מחויבים לסדר
 את הספר הזה למען מדת ההעבה לכל איש שישמע ויבין את
 דברינו וכן כל איש אשר ישיג את הספר הזה מחויב להפילנו ונהודיע
 לכל מי שמכיר וכ"ש משפחתו ואוהביו למען ייטיב לו באמת ובזכות
 זה ייטיב עמנו סבורא ב"ה וב"ש בכל אלו וכנפש המחבר

ארי' פנחס ב"ר זאב הכהן מדיינא מלפנים ר"מ בק"ק

ווירנא יל"ו בעה"מ ספר אלף המגן חתן הגאון החסיד אדמו"ר

מאיר מיכל משאט זנוק"ל

חסד לאלפים

ג

שאלה א

הכהן הראוי לכשיאת כפיס וחזן הכנסת אומר לו לעלות והוא אוינו חפץ מהבו או מי שהוא חלש וכן ישראל אשר לא הניס ואינו חפץ לצוא בצית הכנסת לעמוד פנים כנגד פנים עם ככהניס צעטה שמזכרין את העם מאי :

תשובה

איתא בירושלמי מסכת ברכות פ"ג הלכה א' ר' יודא בן פזי צעס ר"א אומר כל כהן שהוא עומד בצית הכנסת ואינו נושא את כפיו עובר צעטה עכ"ל ושם פ"ה הלכה ד' הוצא גם כן הך דר"י בן פזי צעס ר"א דעובר צעטה ומ"מ כד הוי חביש ר"י בן פזי הוי חזיק רישי וקאי ל"י אחורא עמודא ור"א כשאירע ל"י כשתשום נפיק ל"י לצרא וכן הוצא דברי ר"י בן פזי צעס ר"א בירושלמי נזיר פ"ז ה"א ובגיטין פ"ה ה"ע. אמנס בצבלי מסכת מנחות דף מ"ד ע"א איהא אמר רב ששת כל כהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלשה עשה וז"ל אמר רב ששת כל שאינו מניח חפילין עובר בשמונה עשה וכל שאין לו ז'אית צנגדו עובר צחמשה עשה וכל כהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלשה עשה כל שאין לו מזוזת צפתחו עובר צשני עשה עכ"ל וע"ש חוד"ה כל כהן שמציא הך ירושלמי ה"ל והוסיפו דדוקא אם אמר לו חזן הכנסת עלה ומשמע שם מדברי ר"ת ז"ל דהוא שיש שני כהניס אבל אחד לא עובר רק מדרבנן יעלה. וכן איתא במסכת סוטה דף ל"ח ע"ב ואמר ר' יכושע בן לוי כל כהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלשה עשה, כה חצרכו אמור

ווסד לארפיים

תשובה

תנן במסכת סוטה דף מ"ח רש"י משום ד' יוסבט אומר מיום שהרז בהמ"ק ביב"א אין יום שאין בו קללה וקמפרש בגמ' דף ט"א אמר רבא בכל יום ויום מרוב קללתו משל חבירו (כלומר משל ההמונ) ופריש והלא עלמא אמאי קא מקיים ומשני אקדושא דסדרה ואיהא שמי' רבא לאגדתא יע"ש פרש"י ז"ל הטעם ובידושלמי מסכת סוטה פ"ע הלכה י"א מפרש הפשט דמתניתין דהמר רש"י משום ד' יוסבט אין יום שאין בו קללה משום דחביב (ההניס ז') ואל זועס בכל יום ומתרגם התרגום הכי אנהא דיינא זבאה ובהקוף רגזא על רביעי כג יומא חס לא ישוב נדחלת' וברשע מרשעו חרבו ילטוש בזעמו בזועס בכל יום וישלטי עניו הדין להחריב את העולם א"ר זעירא ראבונה ראבונה מהקיימות ופירשו המפרשים שטוב סיו יום החמול מהיום מפני דכל יום קלנתו מרובה מחברתה הקודם לו (ובוא דהמר רבא בצבלי הג"ל) ופריך בירושלמי ומי מבטל את הזעם הנורא הזה שלא יחריב את העולם אמר ר' אבין צבס ר' אחא ברכת כהנים שבכל יום מבטלת אותם ויש להבין מ"ע לא זכר רבא בצבלי שברכת כהנים מבטלה ומ"ע בירושלמי לא זכר קדושא דסידרה ויהא שמי' רבא לאגדתא ועוד מ"ע בצבלי אמר גלבון ענמא אמאי מקיים ובידושלמי אמר מי מבטל אלא על כרחיך מה ששאל בירושלמי לא שאל בצבלי ומה ששאל בצבלי לא שאל בירושלמי ולבתי שאנית הללו הינדרכו משל למה דומה לבן מלך ששלחו אביו המלך עם עשר רב חול גדול למלחמה חזקה בכל כבוד המלך תלוי בניעות מלחמה הכיח וכו' בידו כתי זיין לרוב אשר בקל הי' יכול לנצח את המלחמה

המלחמה ולבוא בכבוד אצוי המלך ביתה בשמחה ובצלה ולא הי
 אומר לו המלך חכם בני וישמח לבי גם אתי בן חכם ישמח אב
 אבל מה עשו צעלי המלחמה הם בעת בוא בן המלך עם כל חילו
 וגבורתו שלחו לו איש והביאו מעדנים טובים ויין טוב וחדרים
 רחבים למען ינוח מן עמל הדרך ערס יקרב למלחמה, ויאכל הבן
 וישתה וייוטן שנת השיכור אשר לא ידע מאומה ויפול האויב עם כל
 חילו ובכלי זיוגם על חיל הבן המלך והכוס עד חרמה ועד שיפיר
 בן המלך משנתו ומשכרות ינו לא הי' בו עיד כח לעמוד נגד השיגור
 לערוך מלחמה ומה עשה נסג אחר ובא עם חילו הנשארים בחיים
 לאדנו בציון גדול וקלף וכשמוע המלך בן קלף עליו וכעס וזעם
 עד מאד ונעלב אל לבו וגזר עניו שבכל יום ויום יגדל עוכשו עליו
 ע"י הממונים לענוש את חוטאיו נגד המלוכה ויהי כשמוע אוהבי
 בן המלך את העונש שגזר המלך עליו נבכלו מאד כי ידעו שאין
 בכחו לסבול את העונש הזה בשום פנים כי הממונים מענשים קשה
 בלי רחמנות וא"א לו להשאר בחיים מידם, לימים ראה אוהב אחד
 את הבן המלך כי הוא עוד חי וישאלהו באיזו דבר זכית מאביך
 המלך שכעסו הי' עליך כ"כ שמסר לך בידי רולחים ואויבים לענוש
 לך קשה שא"א לך להשאר בחיים והאריך אתה חי ומתקיים בעולם
 והסיבו כי מהחיל שהביא עמו מן המלחמה עם כליו הזיין שהי' לנו
 עמדתו נגד הממונים שבאו לענוש אותי והכתי אותם עד שנסו ממני
 ואינם יכולים לגשת אתי לענשני כרעונם וכן אתי עורך אתם מלחמה
 בכל יום ואין בהם כח נגדי עם חילי ובזה אתי חי, לאחר איזו ימים
 בא אוהבו השני של בן המלך ושאלו ידעתי גם ידעתי את כחך

נגד האויבים החפאים בגזירת המלך ליטול את נפשך כי עמדת
נגדם בכחך ובחיל וכלי זיון שיש לך אבל זאת אשאל אותך מאין
לך כל עוב אשר אני רואה ללך הכסף והזהב ומטעמים טובים
אלה הלא האויבים אינם מניחים להביא ללך שום דבר טוב כי
עומדים על אם הדרך וגוזלים וחומסים מן השלוחים אשר חפאים
להביא לך איזו דבר אכילה או חפץ טוב ואני רואה שיש לך כל טוב
הנלך לך ויען בן המלך את אהבבו יש לי ששים גבורים אשר אבי המלך
גזר שבשעה שהולכים בדרך הרי כל מי שפוגע בהם חייב להשתחות
בקידה והכנעה נגדם וליתן להם כבוד גדול מאד ולאחוב אותם
בידידות ואני שולח אותם להאויבים והם מביאים לי כל טוב יחד
הששים גבורים עם האויבים וגם האויבים נעשים לי אז על אותו
עת וזמן אהבים ע"כ יש לי כל וגם המלך אבי שמח בראיתו את
מעשי זאת כי הוא חפץ בחיי ובטובי בלבו רק הגזירה גזירה היא
ולא עוד בגם אבי המלך מסכים ליתן לי כל מה שהששים גבורים
נותנים לי ואין מי שיטמוד נגדי עד יעבור זעם ואשיב אל בית המלך
אבי כבדראשונה בחסד וברחמים קן שאלת הבנלי והירושלמי זה
שואל על קיום העולם וזה שואל מי מצטל ומשני ברכת כהנים זהו
ששים האותיות כדבעינן לפרש לקמן בס"ד כמלא ש"י קדושה דסידרא
ויבא שמי רבא דאגדחא קיימא עלמא אבל עדיין הזעם פוסק על
אם הדרך ואינו מניח להספיק בריאת הגוף די ספוק הגוף וממילא
שולט החולי ר"ל או יסורי הגוף או העדר רוחניות שמעבד הקדושה
והשפעה משמים וסוחמים ליגורי הקדושה ח"ו וכן ליגורי הפרנסה
ומזוני וכלכלה והגשם ומטר הן בכלל הן בכל איש ואשה פרטי
וסובל

חסד לארפ"ס

ו

וסובל עוני ורעב או חשוך מבטים והכל בא ע"י הזעם שצכל יום
ע"ז גילה לנו הירושלמי אובד עמו הוא בן המלך שיש ששים גבורים
הם אוחיות צרכת כהנים שהם מצמלים את הזעם למי שנגע בו
ח"ו הזעם באיזו מכה אזי יבוא לנשיאת כפים ויגלל ממנה ולא
ישלום עליו עוד הרעה ולא עוד אלא שיחספך על ידי הברכות עליו
כל הרעה לטובה בחיים ושלום ועושר ופרכסה וכלכלה והנה בש"ס
ובזוהר כתבו החכמים ברוח קדשם ובלב חכמה אשר כל מגמתם
להטיב לכל מי שישמע דבריהם הנאמרים באמת ובמדת טובם בעה"ז
ובעה"ב אמרו לנו עלה טובה מאן דחזא חלמא ואינו יודע מהו
וחשו חכמים המטיבים פן ניתן רשות ח"ו להזעם לשלום צהחולם
להרע אותו ובא בעל החלום והודיעו כי אין עושקין אלא מזכירים
תחילה אבל ברמז רחוק הודיעו אותו עד שאינו מבין על מה מרמז
וא"כ לא יחוש לצטלו וח"ו יגזר דינו ואז לא יועיל לו שום תשובה
ולדקה בעולם כדכתיבן בש"ד לבאר לקמן ואפי' צרכת כהנים לא
יועיל לו אז ע"כ הודיעו לנו חכמי האמת שהיבך יקום וילך לבהכ"ס
ויקרא ק"ש בכוונת מסירת נפש כדת ויתפלל תפילתו ובתשובה בכל
לב לדי הרחמן ואח"כ יעמוד פנים אל פנים בעת צרכת כהנים ובזדאי
יכוין בכל לבו לקבל את הברכות של הכהנים ויחפוך לו החלום הרע
לטובה ולצרכה כן אמרו רז"ל בש"ס וביותר ביאר בזוהר הקדוש
ומ"ט דוקא בחלום אמרו כי הוא תחילת הרעה ח"ו אבל הוא קודם
גזר דין ודאי ולא ימתין עד שיבוא עליו הזעם ברעתו וישלום עליו
אך עד שלא יבוא יפייסו בצרכת כהנים ש"מ דצכל יום ויום לריכין
ומחוייבין הכהנים לבדך צרכת כהנים נגד הזעם שצכל יום ויום

וסקב"ס

ב

חסד לארמים

והקב"ה הרחמן על בני לררך ומתאווה לברכה כהנים להלחם נגד
הזעם שגזר צעה זיעם לבטל הדעה מעל בניו צוה כי רחמיו על
כל מעשיו וחפץ בתשובת הרשעים ואל בלתיכם ומיתתם וע"י ברכת
כהנים צעה אוחתו בתורתו ואלו אברכם ודבריו חיים תמיד לנצח
וקיימים תמיד ואין לעבור ומזה יצא כל עוב צעולם בכלל ולכל
איש ואשה בפרט:

שאלה ד

ברכת כהנים ידענו מהטובה הנזכרת למעלה מן הצבלי והירושלמי
שמבטלת את הזעם ומקיימת את העונם שלא יחדז ומבטלת
החלום המזכרת הזעם ממתנם לבוא עליו לעיניו איתו סך עונשין
קלון סך עינשין קטין ודעים כדי שלא יבלוט עליו לדעה אבל אם
נענש ע"י הזעם לסבול עונו ודעב מניין נגם מתהפכת ע"י הברכות
במכוונן הכהנים צעדו גם לעיניו וסייעו פעוד יתעשר ויתקבד ויהנה
מהעושר הוא וכל הנגיה אליו וכן החילה ביתרפא אבל שיה"י עוד
בריא וישמח עוד בחייו יותר מעדם שלט עליו מדת הדין עד שחלה
מן הסבה של הזעם מניין כי באמת מתהפכת מן הרע לעוב לו ע"י
ברכת כהנים במכוונן לו מנח לן הא:

תישובה

כך כתוב בזהר הקדוש 'פי נשא א"ר שמעין בשעתא דהאי כ"ה
(פי' הוא היותו מן הזעם שהקב"ה זיעם בנגי ויס דע אמת
בדמפרט בגמי וכמה זעמו דע) אהער דדמינו לא יכלין בני ענמא למיקם
קמי' ובשעתא דפדסין כהני ילייהו דאזיין מחסד אהער חסד דלעילא
ואתהער

חבר לאלפים

ז

ואתה חבר זכאי כ"ה ומתכנסנו ומתברכי באנפין נהירין לגני ישראל
ואתעדי מנכון דינין ה"ד כה חברו את בני ישראל בנין כך כהן ולא
אחרת ותאנא תנא קמיי דר"ש האי מאן דמזער בחלמא (בגמי צבלי מסכת
ברכות נ"ה ע"ב ד"ה פה חד מינייהו איירי בש דפרשנו למעלה
דחזי חלמא ולא ידע מה הוא ג"כ עולו ענה בילך להכניס בדפרשנו
פן בצורה רעה היא וימסר לכבוד את האב שנפל בתוך בית אורג מלא
פשתן שבקל יוכל נכבוהו מתחילה ובאן בזוהר איירי מאן דמזער בחלמא
כלומר במראין ומגנין אותו שכבר נהרבה האב בתוך אורג הפשתן
שגריק זריות וזריות וימסר יותר לכבוד את הדליקה) לית' בשעתא
דכתי פרוי ידייהו ולימא רבש"ע הני שלך וחלומותי שלך כו' וע"י
התשובה והתפלה והבדקה יהול עליו ברכת הכהנים ובמדרש רבה
בשור השירים מביא מקרא בדיח על האדם שנתבשר בחלום מפורש
שזעם רודף אחריו להרע אותו במיתה או יסורים קשים כמות אז
הזכירו אותו החכמים צמם שגילה אותנו שלמה המלך בחכמתו
וידעו הנם מעשו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל
וגומר מפרש המדרש מה רמז לנו ציה ששים גבורים אלו ששים
אותיות שבצרכת כהנים שהם מגבורים את ישראל ונלחמים בכל מיני
פורעניות שבצולם. מפחד צלילות שאפילו אדם רואה בחלום חרב
מחכת ציריכו (כלומר) שכ"כ קרוב אליו הזעם לשלוע עליו מרה
מאלד מ"מ מה יעשה ילך לבית הכנסת ויקרא ק"ש (כדפרשנו למעלה)
ויחפלו הפילתו וישמע הברכות של ברכת כהנים ויענה אחרים אמן
ואין דבר רע מזיקו לפיכך מזכיר את בני אהרן ואומר לה כה חברו
את בני ישראל עכ"ל המדרש ובזוהר שם מסיים עעם הדבר וז"ל
אמאי

חסד לארפים

אמאי משום דהיה שעתא אשתכחה רחמין בעלמין כולכו ומאן דיבעי ללותא בצעריי איהספך ליי דינא לרחמי עכ"ל ש"מ הנח ש"מ דלאו דוקא חלוס הלך כל צער שיש לאדם מהני ויועיל לו ברכת כהנים ברחמין דהיה שעתא וש"מ דאפילו אי כבר התחיל הזעם לשלוט עליו אך קודם גז"ד כדבעינן לבאר צס"ד לקמן וכבר צערו מועיל לו לצטלו וש"מ שמתהפכה לו ע"י החסד שמתבסס עם הכ"ה כדפרשנו למעלה מדינא לרחמי כדמפרש בהדיא ש"מ :

ישאלה ה

אם גם נשים וגרים בכלל ברכת בנשיאת כפים לענין הפכת מדין לרחמים :

תשובה

גרסינן במסכת סוטה דף ל"ח ע"א כה תברכו את בני ישראל מניין לגרים ונשים ת"ל אמור להם לכולכו ש"מ דכולן שוין לתשובה ולברכה כמו בני ישראל ממש :

שאלה ו

אם העומדים מן הזקנים בשעת ברכה בכלל ברכה אי לא :

תשובה

אמרינן במסכת סוטה שם ל"ח כתיב כה תברכו פנים כנגד פנים עכ"ל ופרש"י דלדין שלפניו הוי חשוב פנים כנגד פנים אבל מן הזקנים של אחורי הכהנים אינם בכלל ברכה אך בירושלמי פי' אין עומדין כתב סתם מן הזקנים בכלל ברכה הם וכ"פ הרמב"ם

חסד לאלפים

ח

הרמב"ם ז"ל והיו מחלק בין מלפניו בין מלאחריו של הכהנים אבל מדברי הש"ס נראה שיש לחלק באופן אחר דאיהא שם בגמ' זב"ל אמר דלא ח"ר שמלאי בית הכנסת שכולה כהנים כולן עולין לדוכן ופר"ק הש"ס למי מזכרין ומשני ר' זירא לאחיהם שבשדות ופר"ק הגמ' הינו והתני אבא בר' דרב מנימין בר חייה עם שאחורי הכהנים אינם בכלל ברכה ומשני לא קשיא הא דאניסי הא דלא אניסי כו' איבעיא לכו לדדין מאי כו' הזאתו כשרה ופרש"י ז"ל והכא נמי העומדים בצדדין של כהן הימנו ולהלן כלל ברכה הן דכלפניו דמי אבל שלאחר הימנו העפ"י שאינן אחריבן ממש כללאחריו דמי עכ"ל ולעיל פרש"י ז"ל על עם שבשדות שהם בכלל ברכה העפ"י שאינם בצבא הכהנים כלל משום דאניסי במלאכתן ואין יכולין לבוא אצל בני אשר עומדין לאחורי הכהנים דלא אניסי אלא שאין הברכה חשובה עליהן לעקור רגליהם ולבוא לפני הכהנים להיות מהזכרים פנים כנגד פנים כדח הלך אינם בכלל ברכה כו' וע"ש ולפ"ז נריבין להבין מאי קמיבעיא לכו לדדין מכו ממנ"פ אי נראה כמו שאינו חשוב אללם הברכות ודאי דאינם בכלל ברכה ואם לאו ישנם בכלל ברכה הע"כ סתמא קמיבעי לכו אי נראו צבא"ג חשוב נהם או לא וא"כ י"א לנו הלכה מחודשת שהם בצבא הכהנים מנא הנבים עד שא"א הא"כ לעמוד אפי' אחורי כהנים ג"כ בכלל ברכה הן שהרי הכל רואים ומכירים שלא מטעם שאינו חשוב להם הברכות עומדים אחורי הכהנים ויש להם דין אנוסים כמו עם שבשדות שאין נפ"מ אם הם צפני הכהנים או אחורי הכהנים או מן הצדדין וישנם בכלל ברכה ודאי אצל מן הצדדין בשעה שיכולין לבוא פנים כנגד פנים ויש פשט בגמ' מהזאת דלדדין שצפניו

חסד לאלפים

בצפנוי הוי כפנים נגד פנים וכ"פ החוסי' כס סומה לי"ט ע"א ד"ה
והזה בשם הירושלמי פרק ח"ן עומדין הדא אמרה עומדין מן הדרין
בכלל ברכה עכ"ל ומן הסהס אעפ"י שיכונין לעמוד ממש בשוה פנים
נגד פנים דה"ל כפשיטא כדפרשנו ומכל' אלו הדברים נדקדק בהם
ונשמע כי צהוק לארץ אשר אינם נובאים כפיהם אגה נפרקים כדאמר
רז שם בגמ' למטן לא יהיו נחשדים לפסולי סהונה ונחללים כדמסיק
שם בגמ' ולא פליגי כו' בהם נכללים ג"כ בין הישראלים בין הכהנים
בכלל ברכה דכהני ארץ ישראל כהרי אנוסים הם כעס שבבדות ומ"ש
ושמעתי בהגד"א ז"ל החקין את הכהנים לדוכן לומר צהוק לארץ
וחפזו הוי נהניגי נשיאות כפיהם גם בה"ל בכל יום נתפס בנאותו
לילה הקודם ע"י ענינה נמבמר ולא יכונו למחר להפיק רעוש ונא
עלתה בידם אפילו פעם אחת לענות לדוכן בה"ל צהוג וכוז רשע תלמודו
של הגד"א הג"ר חיים מוהלאזין ז"ל להנהיג בשיבחו הקדושה לדוכן
בכל יום ויהי כי ערך למחר צדוקר את הכהנים ונפל את מן השמים
וערק כל העיר וראה כי א"א להשיג מנהג נשיאות כפיהם בכל יום
בה"ל כי מן השמים מטובבים וא"כ אנוסים גמורים ובודאי דלא גרעי
מעט שבבדות וחקן הניגח בגמ' אפי' מנהיגה של ברזל אינו מפסקת
בין הקצ"ה לישראל גברתם צדכת כהנים וא"כ פשיטא שמהצדכין
בכלל עם שבציה הכנסת שבא"י עומדים פנים אל פנים עם הכהנים
ומן השמים חפץ הקצ"ה שיקבלו אנכי חו"ל הצדכות דוקא מניין
וירובלס שיבצ"ה. ובי הימא התיגה אנשי ח"ל היושבים דוקא צמערב
א"י יפנו הכהנים פנויים למערב כהי הם כנגד פני הכהנים שבא"י
אלל הכרויים בה"ל מאל המזרח או מן הדרין היינו לפון ודרום

חסד לארמים

ט

א"כ הנה מלאהורי הכהנים או מן הלדדים אינם בכלל ברכה על זה כבר כתוב במדרש עם שבשדות שבמזרח ובמערב ולפון ודרום הכל בכלל ברכה הם ומסתבר מפני שהם הנוסוסים לכל ודאי כי ברכת כהנים חשובה ויקרה נהם נדחות ולהבריה מהם הזעם בכל יום ויום ולהתברך בכנ עוב הלפון בהברכות שלום לנו הקב"ה בחורתי הקדושה וגל עוד אלה בהצטיח לנו שאלם הכהנים יברכו דת יברך הוא ברוך הוא וברוך שמו המיד לעולם ועד את ישראל ככתוב ואני אברכם כביבוג בהקב"ה כהן כדכתיב ויקחו לי תרומה כדאיתא בגמ' וזה הגידסא הכ"ל במזרח ובמערב ודרום ומערב עיין בעור או"ח סי' קכ"ה ובפרובה ס"ק נ"ה מביא שם את זאת בשם הירושלמי לכל העם הדרים בעיר שיש שם נשיאת כפים ואינם באים בבית הכנסת לעמוד עם הכהנים פנים אל פנים דת ודאי אינם בכלל ברכה וא"כ ה"ו שוגע עניו מדת הדין בלוחו יום וכן איתא במס' ר"ה ל"ה רב"י ד"ה אינם בכלל ברכה. והעפ"י בעם שבשדות בכלל ברכה אלג הני דננ"י נמיהו קמ"י כהנים זיפנו אינהם הכהנים ויברכום וחס לא בלו אינם בכלל ברכה עכ"ל ומדלא זכרו בעובדים בעשה בזה שגל בלו או העומדים אהורי כהנים רק אינם בכלל ברכה ש"מ דלא עובדים בעשה רק שהוא מראה כי דבר הי בזה ובשגל עבודה זו במזזה את הברכות אשר לום ד' וגם השפיה הקב"ה וחני אברכם יש לחוס שלא יבטע עליי מדת הדון והזעם והכ"ה עד שיבוב קודם הגז"ה וי"ל בזהו שהמרו האחרונים ז"ל בעיבר בעשה ולא פניגי לבהא כ"ע מודה כי דבר ד' בזה הם אינו חנים וגם החוס' הביא שם בסופה הכ"ל אלג הני דקיימא במתא לא חניסי וגרסה לפענ"ד לפי"ז

בהש"ך

חסד ראפים

שהש"ץ העומד בחפילה צעח הדוכן אחריו כהנטיס מן הסדדין שהוא
ודאי בכלל צרכה שהרי הכל רואין שהשובה צעינו הברכות שהרי
הוא המקרא לכהנטיס ודלא כהחושבים לעמוד בחזרה הש"ץ על
השולחן למען יסי' מלפני כהנטיס דוקא כי הוא מן המתמיהים ולא
עוד כהנטיס הבאין לדוכן עובדים מלד או מלפני המהפלה שיש
לחוש לזה לדינא ורחמנא לבא צעי רק שיכווין ויחברך בכלל כל ישראל
צברכת כהנטיס :

שאלה ז מן הדין עצמו המבדך

מי מצטל את הזעם והחלום שראה והוא ירא ממנו ואינו יכול
צבעה צרכה לומר את הרצש"ע כמו הישראל שהרי הוא
עולם לדוכן ומצרך מאי :

תשובה

דתניא בחולין מ"ט ע"א כה הברכו את בני ישראל ר' ישמעאל
אומר למדנו צרכה לישראל מפי כהנטיס לכהנטיס ע"מין לא
למדנו כשהוא אומר ואני אברכס הוי אומר כהנטיס מברכיס לישראל
וקב"ה מצרך לכהנטיס ר"ע אומר למדנו צרכה לישראל מפי כהנטיס
מפי גבורה לא למדנו כשהוא אומר ואני אברכס הוי אומר כהנטיס
מברכיס לישראל וקב"ה מסכים על ידם אלא ר"ע צרכה לכהנטיס
מכא לי אר"ג בר ינחק מואצבדה מצרך ומאי ר' ישמעאל כהנטיס
מסייעי לכהנטי דמוקי לה לצברכת כהנטיס במקום צרכה לישראל עכ"ל
ופרש"י במקום צרכה לישראל אצל צברכת ישראל דהכי עדיפא דמשמע
שמהצברכת הן עם הסאר ופי' מהרש"א דהכי עדיפא משום דסו"י
צרכה

חסד לארפים

י

ברכה מיוחדת לכהנים משא"כ מואברכה מצדך דהוי כוללות ואפי'
דוחים המברכים את ישראל מתברכו' מהך קרא כדפי' החוס' מהידושלמי
בד"ה ואברכה שם. וא"כ לרי' ישמעאל דמתברך הכהן צדדי ישראל
מוחתי אברכה במקום ברכה דישאל לא קמיבעיא לן שבדחי מה
שמכין ברכה לישראל מתברך גם הוא בזה הברכה וא"כ פשיטא
שאם הכהן עלמו חלם או נפל ביסורים או איזו זרה ר"ל בא עליו
יש לו ענה שיכיון בצרכו שינללו העם מזרה זו והחלומות שלהן
יתספכו לטובה ממילא יתברך גם הוא בחוק הברכה ויכלל מזרתו
וחלומו יתספך עליו לטובה כמו לבישראל שאומר את התפילה
רבש"ע הכ"ל כי קמיבעיא לן לר"ע שמתברך מואברכה מצדך מאי
אי מתברך תיבף כשמתברך את ישראל באותו ברכה עלמו בזה שמכין
לעם או מתברך לאחר זמן ויכול להיות שעד שיבוא ויחול עליו
הברכה יחם בשמים גזר דינו ואז לא יועיל לו מה שמכין בעת
ברכה כהנים לברך את העם בזה שצריך הוא וכ"ש חלום שצריך
הברכה דוקא באותו יום כדמפרש צדדיה שאם הוא חלים שמחנה
עליו בעתה יתענה אפי' בשבת ולא ימתין עד למחר וא"כ לר"ע
נמלא שהכהן יאמר לו בשביל שכהן אני ומצדך הפסדתי מאי :

והנה ככתובות כ"ד ע"ב איבעיא להו מהו להעלות מנשיאות כפים
ליוחסין היבעיא למ"ד מעלין מתרומה ליוחסין הכ"מ תרומה
דעון מיחה הוא אבל נשיאת כפים דאיסור עשה לא א"ד ל"ש עכ"ל
ופרש"י דאיסור עשה, כה חזרכו אחס ולא זרים ולאזו הבא מכלל
עשה עשה עכ"ל ומספקינא אי דוקא כשעולה בעבודה ומצדך עם
הכהנים אז עובר בעשה או אפי' כשמתברך בלא ברכת אשר קדשנו

רק

ג

חסד לארפים

רק ביצרך ד' וגו' וגם בלא נשיאת כפס עובר בהעשה מפני
שבכות אלו לא נהנה חורה רשות לזר לצרך את הצורו רק להכניס
ניחנה שנאמר כה הצרכו ולא זרים ומסתברא דצרכה זו לא שרי
לישראל לצרך כלל דהא רע"א שהכין מהצרך צרכה זו מהצרך
מואצרכה מצרך ח"כ גם ישראל מהצרך צרכת כהניס בלא מפי
כהניס כגון אם מצרך את רעבו זר צרכת כהניס מהצרך ג"כ
מואצרכה מצרך צרכת כהניס ור"ע מפי כהניס אמר מכה חצרכו
ואפי' כוהי יכול להצרך צרכת כהניס וכגון אם יצרך את ישראל
צרכת כהניס חע"כ דסתורס הקפידה על הזר שלא יצרך צרכת
אלו כלל אך יש לומר שהחורה אמרה ואני הצרכס ואסכים עם
הכהניס צרכוהס אבל עם זרים אפי' יצרכו צרכה זו לא אסכים
עמסס וממילא לא יצרכו מואצרכה מצרך צרכה זו רק צרכת
אחרות יכול זר לצרך ואפי' עכו"ס אז יצרך מואצרכה אך בין כה וכה
ש"מ דאפילו לר"ע ג"כ מהצרך צרכת כהניס מואצרכה ומסתבר
ג"כ שצטעת שמסכים הקצ"ה על הצרכת שצרך הכין מיד מהצרך
גם הכין בכל מה שכיוון צטעת הצרכה רק מקרא אחריתא אשר גם
זר ונכרי מהצרך דשאר צרכת על ידו וזהו פי' לפי' מהרש"א הכ"ל
ולפי'ז ניהא לי מה שהוקשה לי על הא דאמר ריב"ל שס צסוטה
כל כהן מהצרך מהצרך והימא מאי קמ"ל הא עד כאן לא פליגי
ר"י ור"ע אלא מאיזו קרא מהצרך הכין אבל כ"ע מידו דהכין
המצרך מהצרך אבל לפי דברינו קמ"ל דאפילו לר"ע מהצרך מיד
ולא לאח"ז וצרכה שמצרך ממש ואין לו להכין לירא כלל פן יעבור
הזמן שצריך לצרכה זו בעמנו וכדפרשנו ועוד י"ל שקמ"ל ריב"ל שלא
יאמר

יאמר הכסן הריך זרחה לבטל מעצמו הזעם חקך בשעה ששאר
 כהנים מזבחים את ישראל ואעמוד גם אני פנים כנגד פנים עם
 הכהנים ואומר גם הרב"ע גם אני ויעיל לו ע"ז בא ריב"ל ואמר
 כל כהן המזבך מחבדך ושאינו מזבך אינו מחבדך שנאמר ואזכרה
 מזבדך עכ"ל קמ"ל דלר"ע דדריש מואזכרה מזבדך אז מחבדך דוקא
 בשמבדך כדא הכסן אז מחבדך בזבדך כהנים אבל אם אינו מזבך
 אלא שיעמוד פנים כנגד פנים לא יחבדך בין לר"י בין לר"ע וכן יש
 לפרש ג"כ את דברי הזוהר ודרעי"י מהימני צפי נשא שכחב הזוהר
 כתיב ושמו את שמי על בני ישראל וגוי ואי עבדן סבי מה כתיב
 ואני אזכרם למאן לאינון כסתי דכתיב ואזכרה מזבדך אינון מזבדן
 לעמא ואנא אבדך להו עכ"ל ולכאורה קשה דרישא מציא סך קרא
 דואני אזכרם למאן לאינון כהני הרי הוא כרי ישמעאל כולו ובסיפא
 מסיים דכתיב ואזכרה מזבדך כר"ע וקשיא רישא לסיפא אבל לפי
 דבריו סג"ל ניחא שפיר דבאמת כר"ע ס"ל אבל פ"י דגם לר"ע דס"ל
 שכהנים מחבדן מקרא דואזכרה מ"מ באיזו זבדך דואני אזכרם
 בזבדך כהנים ממש ומיד וכריב"ל צנתי וזרעית מסמני כחב שם
 בזכ"ל ושמו את שמי וגו' ואני אזכרם וכדן קב"ה מזבדך לון לישראל
 עכ"ל והוא כר"ע ולא פליג על הזוהר וכן במדרש רבא פ"י נשא כחב
 וז"ל כהנים מזבדך לישראל מי מזבדך את כהנים סג"ל ואני
 אזכרם כהנים מזבדך את ישראל ואני אבדך אלו ואלו הוי ואני
 אזכרם עכ"ל ולכאורה משמע דלא כר"י ודלא כר"ע ומני דאי כר"י
 הלא ישראל אינס בכלל ואני אזכרם ואי כר"ע הלא כהנים אינס
 בכלל ואני אזכרם ולפ"ד לק"מ דודאי ר"ע הוי וקמפרש דגם ר"ע

חסד ראלפים

לשון חוזק מ"ד שהבטיח את ישראל כמ"ש ואני אברכם והשם אל"ה מורה על היותו ז"ה וצ"ש עם ישראל בגלותו חסן חסן סלה זהו שישראל עוגין חסן אחר ברכת כהנים ואחר ברכת הכ"ץ המבדק את עמו ישראל בשלום וטייה הזעם והלדק מזעפו ואל"ה להזיק (הג"ה וכן קדושה דסידרא כמ"ש קדוש קדוש וגו' ואמן זהו יהא שמי' רבא באמור לעיל שזה מקיים עלמא דאמרי' בצבאי סופה הכ"ל) ולא עוד אלא שגם הוא מבדק את ישראל באמור למעלה ושם בגמי' ורמי' לי גלא קלא לחברתי' שבקת מידי בעלמא דלא טעפתי' דכתי' אנא ונאבדי' אל"ה פוק חזי גבורתא דמרך' למלא חוטא הגא' ולא עבדי' כו' זהו על הכהנים שמושכין חסד כחוט מן אהרן ולא עבדי' על ברכותם בחסד שירשו מטולם עילאי על עולם תתאה וגלא לחברתא' חיינו יום ההמול ליום המחר כי קללהו מרובה מחברתה באמור למעלה בשם הגמי' בצלי וירושלמי וסיפרו לנו את כג אלה למען נדע חסדי' די' על בריותיו וכמה אנחנו לריבין לירא את הצב"ה ולאסהב בשומר אוחנו בכל רגע ומטיב לנו ונתן לנו ברכותיו להלחם כנגד מדה דקין למען לא נהי' ח"ו כפויי עוצה וכבוב אל בוראיו בכל לב למען נזכה ע"י חיינו בעובדי' לטוב האמיתי אשר הצב"ה המטיב לפן ליראיו כמ"ש מה רב טובך אשר לפנת ליריאך שנזכה כולנו לטוב הסוא דאם אין מה חיינו ומה כוחינו והנחתינו בעולם הזה נתנה את האמת בלבבנו את התכלית האמיתי עד אשר יאמר הצב"ה עלינו ישראל עמי אשר בך התפאר) והלדק הנקרא כ"ה מדאחבר עמה החסד איתבסמח (פי' מהתפכת הזעם וכדין לחסד וטוב ורחמים על מי שהמה בכלל ברכה) ובגין כך איתמסר דא לכהן דארמי מחסד דהתבדק ותחבסם

כ"ה ע"י חסד של כהן סה"ד כה תזכרו זכאי חסד יתבסמון
 זה לקבליהו דישראל בגין דלא ישחכחין זה דיגין סה"ד אמור להם
 אמאי לא נהב האמרו-אלא הני ר' יהודה זכו אמור להם ואם ח"ו
 לא זכו (פ"י חי לא עשו הטובה) אמור סהם (פ"י מ"מ לא ימנעו
 הכהנים את עמם מנשיאות כפים וזרחה כהנים אפי' יודע שלא
 זכו עמא) דר"ש אמר בשעתא דהאי כ"ה איתער בדינא לא יכלין בני
 עממא למיקס קמ"י (נראה דה"פ בשעתא דהאיכה עומד בב"ד של
 מעלה ומקטרג בדינא לא יכלין כל בעלי רחמים למיקס קמ"י בטענותם
 להמליך טוב בעד בני אנשא ויכול ח"ו לזכות שם בדין להחריב את
 העולם) ובשעתא דפרסין כהני ידיהו דהתיין מחסד איתער חסד
 דלעילא ואיתחבר בהאיכה ומתבסמי ומחזרכי באנפין נהירין לבני
 ישראל ואיתעדו מנחון דיגיס בגין כך כהנא ולא אחרא הני אמר ר'
 יהודה בשעתא דכהני קם יפרים ידוי כל כהרין קדישין דלעילא
 מהערין ומתהקנין לאתזכרה ונהרין מעומקא דצירא דאיתמשך להו
 מהבוא עומקא דנפק חדיר ולא פסיק ברכאן דנבעין מצועין לכולהו
 עלמין ומחזרכין ומתשקין מכולהו עכ"ל. [נראה דמשל למה הדבר
 דומה למלך שראה שבא מקטרג גדול לב"ד לטעון על בנו רע אשר
 אין מליץ יוכל לעמוד כנגדו וישפט בנו ח"ו ע"י הב"ד לפי הדת למוח
 ויסי המלך שתחיל לברך את בנו בפני המקטרג וכשמוע כי בן רגון
 המלך שיתברך בנו מיד שתחיל גם הוא להמליץ טוב בעד בן המלך
 ולא זכי כלל הפשעים שעשה בן המלך נגד המלך כי ה"י ירא לנפשו
 בן כשהכהנים מזרכין לישראל מיד מקיים הקב"ה ואני אברכם
 אז נכפך הכ"ה למליץ טוב על ישראל כי ירא מהכחין קדישין דלעילא

חסד לארפים

ומחסד דלעילא וממעס זה כ"י ידלוי זרכה כימי השמים על הארץ
בכל טוב בעולם אך מפני החטאים של בין אדם לחבירו אשר זרכה
כהנים לא יועיל לזה עד שיפייס זה לזה ויהי שלום בין אים
לריעכו בלבב שלם באמת במדת הטובה לגוף ונפש כמבואר בספר
אלף המגן מדת הטובה יע"ש ואם אינה את חבירו באונאה דברים
או ממון ישיב לו הגזל והאונאה והחמס והעשק ויפייס את חבירו
מאונאה הדברים ויבעל השינאה חסם מאים לריעכו אז ודלוי
יחברך כל העולם כולו בכל טוב כימי השמים על הארץ ע"י זרכה
כהנים:

שאלה ט

ישראל המהברך האך יעמוד בפני כהנים בעת סדוקן:

תשובה

כתב הזוכר צפי נשא האנא בהסיוא שעתא דכהני פרסי ידויסו
לריבין עמא למיתב בדחילו באימתא ולינדע דהסיוא שעתא
עידן רעותא אשתכח זכולכו עלמין ומחברכין עילאין ותהאין וליא
דינא זכולכו עוד האנא שס זכסווא זימנא דכהני פרסי ידויסו
אז לחשותא הוי ושתיקותא הוי בכל עלמין (משל) למלך דבטי
לאזדוגא זמטרוניא וצטי למיעל לה זלחישו וכל שמען מחערין
זכסווא זמנא ומלחשין הא מלכא אחי לאזדוגא זמטרוניא דא
כנסת ישראל עכ"ל, ובגמ' איתא כה חזקו פנים כנגד פנים וכבר
זיארנוכו למעלה דה"ה ללודין אבל ש"מ שחייב לעמוד זיראס ופחד
מהמ"מ הקב"ה:

שאלה

שאלה י

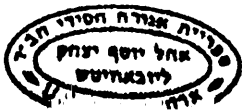
מי שרי לכסן לברך את ישראל במסירות לשון וכמו שילום חוב לפטור א"ע כמו שפוערין אנגריא שהמלך הוצע ממנו קנס וכו' משלם בעל כרחו שלא באהבה ורצון הטוב, או חייב לדקדק בהתיבות והאותיות במיתון וברצון ובאהבה לברך בעין טוב ולכוין שיבאו הברכות על כל המתברכין תחת ידו ואפי' על סדרים בחו"ל וסעודתין בשדות חוץ לעיר וסכולתין במדבר וסעודתי' באני' צים וכל האנוסים לבוא בצבכני"ם שהוא מברך שיחברכו כולם יחד ולכוין כל עוב על המתברכין על ידו:

תשובה

במדרש רבה פי' נשא דרש אמר להם הקב"ה להכניס לא מפני שאמרתי לכם שהיו מברכים את ישראל חסיו מברכים אותם כאנגריא ובצבלות אלא חסיו מברכים בצוונת כלב כדי ששלים הברכה בהם לכך כאמר אמור להם בוא"ו, וכחוצ צוטר חדש פי' נשא וידבר ה' כו' כה הברכו חא חזי כיון דשליח לבור עבד ללוטי' ואתא לברכה ברכתא דכטי' אינעריך ודאי לבוונא ברעושתא דלכא לברכא ליי לעמא קדישא די בעובדא ובמילולא קשור קבורא דיחודא וישתכח דעל די ומתברכין עילאי ותחאי וכדין בעי להשי"ן למימר יברכך ד' כלפי הסיכל וישמרך לאסתכלא לסמרא דימינאי דילי' לאמשכא חוטא דחסד על עמא קדישא בקדמיתא ולבחר יאמר יאר ד' כלפי הסיכל פניו אליך ויחקך. ויסתכל לסמרא דשמאלא דילי' ליחדא צימינא צגן דמקורא דברכתא מסמרא דימינא הוא וכדין כל דשמאלא אסתלק ולא הויא נזקא כלל וכדין

ישא

ד

חסד לארפים

ישא ד' פניו אליך וישם לך שלום ודא היא ללוואה שלימה. וי לוי למאן
לחאה למיפתי למריי בלבא רחיקא ולא ברעווא שלימהא כמד"א
ויפתוהו בפיסה ובלשונם יכזבו לו ולבס לא נכון עמו ודא הוא ש"ץ
דיסתכל בקדמיתה צסיטרא דשמאלא דילוי בנין דיטעורר סטרא
דדינא בקדמיתה ועל ידוי בני פרודא ולא קישורא דיחודא. דללוואה
וצרכתא תליא דדיבורא ובמילולא דפומא כולא תליא בעיקרא דעובדא
ומאן דלא ידע עיקרא דעובדא לאו עבידתוי עבודה ואי פנים עובדא
ומילולא לא אשכח אחר לשריא צוי ברכתוי ולא איהו ללוואה ללוואה
ואתפגס הכוה צר נש לעילא ותתא וי להכוא צר נש דפגים ללוואה
פולחנא דמאריי עליי כתיב כי תבואו לראות פני וגוי לא אוכל און
ועזרה עב"ל ש"מ שהכחן והש"ץ חייבין להזהר מאד בעת ברכת כהני
במיתון ודיקדוק הדיבור ובמחשבה והאיך לפנות ללדדיו ואז יתברכו
ישראל כראוי ע"י הש"ץ והכהנים והקב"ה יסכים על הברכות אמן
סלה ועד:

שאלה יא

אי בלא תשובה של הכהנים המזרכים והעם המתברכים ג"כ הל
הברכה לבטל אח המדת הדין והזעם והלדק והכה מהאיה שנגט
בו הרעה ח"ו או דוקא למי שטושה תשובה ערס בואו להחברך פנים
אל פנים כנגד כהנים מצטל ממנו הרעה ומתהפכת לעובד או מי
שחפץ להחברך ע"י ברכת כהנים באיזו ברכה ועובד להשיגה אי חייב
דוקא לשוב בתשובה שלימה או אפילו בלא תשובה משיג ע"י שמשו
הברכות מפי הכהנים ועו ה אמן אחר ברכתם משיג תשובה והברכה
אשר

אשר מכון הוא וגם בקש מכסן שיכוון בשבילו הדבר שחפץ הוא :

תשובה

אִתָּא במדרש רבא פ' נשא על ה' דרמי קראי אהדדי ומשני בן
מנקה הוא לשבים ואינו מנקה לשאינו שבים עכ"ל ש"מ
דדוקא לשבים חל עליהם הברכה ונשאיגם שבים לא חלם הברכה
עליהם וכן מנינו ביומא פ"ו כ"א ובשבעות ל"ב ע"א דתניא ר"א אומר
אי אפשר לומר נקה שכבר נאמר לא ינקה וא"א לומר לה ינקה
שכבר נאמר נקה ה' כיצד מנקה הוא לשבין ואינו מנקה לשאיגם
שבים עכ"ל, שם ע"ב סיכי דמי בעל תשובה א"ר יהודה כגון שבאת
לידו עבירה פעם ראשונה ושני' וניצל היומא פרש"י ז"ל שבאת דבר
עבירה לידו, שנכשל בה כבר עכ"ל ש"מ דדוקא ע"י תשובה יועיל לו
הברכה ובלא תשובה לא ינצל מן היסורים שהזעם מביא עליו ע"כ
ערס יקרב לברכה כהנים יעשו כל העם תשובה היינו חרטה על מה
שעבר כבר ומאסהב ה' יחרטו על שעבר על רגון הבורא כל העולמי
ב"ה וב"ש ויקבל על עצמו לקיים את כל מצות הקב"ה שלום אותנו
בחורחו הקי' באהבה וללמד לאחרים דרך ד' וכן כהנים יעשו בלבב
שלם ובודאי יועיל הברכות לעם ולכהנים יחד כרנוכס וסקב"ה יסכים
ובא לציון גואל אמן :

שאלה יב

כתוב אחד אומר בצרכת כהנים ישא ה' פניו אליך וכתוב אחד
אומר אשר לא ישא פנים כיצד נתקיימו שני כתובים הללו :
תשובה

חסד לארפים

תשובה

רמ"י זו יש צש"ס ובמדרש פי נשא ומשני כאן כשישראל עושין רלונו של מקום אז ישא די פניו אליך וכאן כשאין עושין ח"ו רלונו של מקום אז אשר לא ישא פניו, (נראה דה"פ נשיאת פנים אפי' צמה שאין זכיהם מגיעים כ"כ דאל"כ כיון דעובדין רלונו שנו בודאי שכלאין לישא להם פנים ועוד שלא נקרא נשיאת פנים אלא שראויים לכך מלך האמת אבל נשיאת פנים נקרא צמה שאינם ראויי לברכה וטובה זו אך מפני שהם עושים רלונו של מקום מתצרכים אפי' צמה שאינם ראויים לכך):

שאלה יג

אם יועיל ברכת כהנים לאחר שכבר ח"ו נגזר הדין עליו שיסבול כיסורים כך זמן או ח"ו שימות כי לא הרגיש צעת שהודיעו אורו בחלום או באיזו רמיזא או ביטול בלבו כי לא האמין כמו חתנו של לוט ויהי כמלחק בעיני חתניו וירדו גם המה שאולה עם כל חביריהם אנשי סדום וכן צדור המבול שהיו נח מצטרס והוכיחם על מפשיהם הרעים ולימדם שיעשו תשובה ולא הסגיתו עליו ובא עליהם הזעם לאחר גזר דין ושלט עליהם, כן זה לא חש למת שרמזו אורו מן השמים ולא שב להצביה צעת שהיו ערס גז"ד וכחהם עליו כבר גזר דינו מהו שיועיל לו ברכת כהנים אם יכווני לו או לא:

תשובה

במדרש ובש"ס רמ"י קראי אהדרי כתיב ישא די פניו אליך וכתוב
אחז

אחד אומר אשר לא ישא פנים כאלו לאחר גזר דין אשר לא ישא פנים כאלו קודם גזר דין ישא די פניו אליך וישם לך שלום ע"כ אחי ורעי חושבו ולא ימחינו ישראל לשוב בתשובה ולצוא במסירות לברכה כהנים ואל יתמכמו ח"ו עד שיחתם ח"ו עליו הגז"ד ובעלת הש"ס והזוהר כי תיבך בלוחותיו שרואה חלום שאינו יודע מה הוא מרמז לו ישוב בתשובה ויעמוד לפני ברכת הכהנים ויקרא ק"ש במסירת נפשו לד' ויתפלל בכוונה ותשובה ויענה אמן על הצרכות של הכהנים ויכלל תיבך ומיד מהרעה ויצוא עליו ברכת טוב כי כן יעלו החכמים בטוב לצבם ורוח קדשם זכוחם יגן עלינו:

שאלה יד

דברים שחטא נגד בני אדם היינו בין אדם לחבירו מהו אם מעבד הברכה של הכהנים להלילו ממדת הדין, את"ל שחטא מעבד מה יעשה:

תשובה

אמרי בגמי צ"מ סוף פי הזכר כל השערים ננעלו חוץ משערי אונאה שמלער את חבירו וע"ז נאמר ויראת מאלהך וזה גרע וגדולה העבירה יותר מאונאה ממון שזה בממונו אבל זה בגופו שמלערו ותימא בלונאה ממון ג"כ לערא בגופא איכא וי"ל דלירי היכא שאינו יודע המחאה וקשה א"כ דומיא דלערא דגופא שאינו יודע היכא משכח לה שילטער ולא ידע וי"ל דלירי בלודם שאינו מלעטר על מה שאינה אוחו חבירו בממונו מ"מ עבירה היא בידי המחאה מה"ת ובכה"ג אונאה דברים שמלערו בגופו גדול החטא יותר

חסד ראלפים

יותר ושם צב"מ כ"ח ע"ב ממון הא איתא בהישבין והמלצר את חבירו
ליחא בהישבין וכל המבייש וכל חבירו כאלו שופך דמים והמכנה
שם רע לחבירו אעפ"י דדש בשמי' או מביישו אין לו חלק לעובד"ב
ויורד לגיבס ואינו עולה, ובאשהו יהא זהיר מאד שלא יאכס אותה
מ"מ אם בדברים דשמיא כגון אם אינה מנחת אותו לעשות מלוא או
חי' על ידי' לעשות עבירה לא ישמע לה והקב"ה יודע מחשבתו אם
מכוין לשם מלוא שמלערה או לשם אונאת חנם ומפני שזה מצוי תמיד
ע"כ הזהירו רז"ל ע"ז בפרט נמטן לא יכשל האיש ויענש, וכ"ש בכבוד
ת"ח וזהר מאד שבזה אס' נפל האריך ימצא רפואה הכלל וזהר בלערו
של אים או אשה שלא יעזר וכן אשה לא יעזר לשום אדם כי בזה
שוין אשה לאיש באיסורא ועונש וראי' שם גופא שהש"ס מביא ראי'
מתמר ולענינינו אם כל אלה מעבדין את הברכה איתא במדרש
רבה שם ר' יוסי בן דוסתאי אומר כו' ישא הי' פניו אליך וישם לך
שלוש בדבר שבין הקב"ה לאדם כלומר במה שלא חטא אלא נגד
הקב"ה אבל לא ישא פניו בדבר שבינך לבין חבירך כו', ומה יעשה
אם כבר נפל ברשת חטא שיעזר את חבירו או הלצין פניו כיצד
יוכל להמלט מרשתו עד שיחול עליו הברכות. איתא במסכת ר"ה י"ז
ע"ב ת"ש שאלה בלוריא הגיורת את רבן גמליאל כתיב (בתורחם)
אשר לא ישא פנים וכתיב ישא די' פניו אליך נעפל לה ר' יוסי הכהן
אמר לה אמשול לך משל למה הדבר דומה לאדם שנושא בחבירו מנה
וקבע לו זמן בפני המלך וכשבע לו בחיי המלך הגיע זמן ולא פרעו
בא לפייס את המלך, א"ל עלבוננו מחול לך ופייס את חבירך הכא
נמי ישא די' פניו אליך בעצירות שעבר נגד כבודו של הקב"ה ועשה

חסד לאלפים

יז

חשובה עליהם ואשר לא ישא פנים בעבודתו שבין אדם לחבירו שאפי' יוהכ"פ אינו מכפר עד שיפייסנו, וכמו שאמר ר' יוסי הכהן במשל פייס את חבירך ש"מ שאם לא פייס את חבירו שליערו לא מהני ליי אפילו עשה חשובה, וזרבת כהנים שמעבדת רק כשיפייס את חבירו ואח"כ יעשה חשובה ויבוא לפני כהנים או אם אנוס הוא או בחוץ לארץ מעבר לים יתבדק בכוונת הכהנים וישיג מהבב"ה זרבתו מירושלם ומציון כאשר ברנאונו שבקש את הכהן להחזיקו בעדו:

שאלה טו

אי כווי מחלוקת בעיר והכהנים אינם אוהבים את העם והעם אינם אוהבים את הכהנים או שונאים זה לזה ח"ו אי מהני להעם זרבת הכהנים הסם להלילם מהזעם ולהביא עליהם הטוב מאי:

תשובה

תאנא בזוהר פי' נשא כל כהן דלא רחמין ליי עמא לא יפרום ידוי ועובדא הוי בחד כהן דקם ופרים ידוי ועד דלא אשלים אתעביד תילא דגרמי מ"ט משום דלא זריך לון בחציבותא וקם אחר ופרים ידוי וזריך ואתחקן הסווא יומא וכל כהן דסווא לא רחים לעמא או עמא לא רחמין ליי לא יפרום ידוי לזרבת לעמא דכתיב טוב עין הוא יבורך אל הקרא יבורך אלא יבדך וא"ר ילחק בגין כך כהנא דזריך בעינא טבא זרבתוי אתקיים ודלא מזבך בעינא טבא על הצעו מיניי זרבתא כלל, א"ר אבא מאי דכתיב ודי זבך את אברהם בכל כמד"א כי כל בשמים וזאריך יכתב כה חזרו דנגיטיכו דישראל מחזרך האי כ"ס על ידוי דכהנא

חסד ראלפים

דכהנא בגין דיתצרכון ישראל לתתא ואשתכח צרכתא בכלא עכ"ל
(פי' הקב"ה אמר לאברהם אבינו ע"ה כה יהי זרעך ונתרצה אעפ"י
שדק שהוא כ"ה כאשר צארנו למעלה שהוא מדה סדן שא"ל
לעמוד נגד דינו מה עשה הקב"ה בך את אברהם בכל פי' כמ"ש
כי כל בשמים ובארץ לעילא ותתא וכו"ה זה דק מזלו של אברהם
אע"ה מחברך בגין ישראל ע"י שמחדבק בחסד כמ"ש כה תצרכו
וכדפרשנו לעיל. וא"כ אין לישראל לירא על הדק והכה שגילה
הקב"ה את אבינו אברהם כה יהי זרעך כי ד' בך את אברהם
בכל שהוא צרכה כהניס שמהפך את הכ"ה לעובה, וזהו מה שאז"ל
ישראל למעלה מן המזל כי אין מזל לישראל שהכה תצרכו מבטל את
המזל הרע ומספכו לעובה), ויש לתמוה שתנא כל כהן דלא רחמין
לי עמא או עמא לכהן לא יפרוס ידוי תימא הא יחויב הכהן בשלשה
עשין כדפרשנו לעיל, וגם העם במה ינללו מן הזעם שבכל יום וכ"ח
ילך בצבכני"ס שאובב אותם והעם אוהבים לי, וכוונת סוזר לא
יפרוס ידוי י"ס באותו צבכני"ס, אבל לא יבטל שלשה עשה צוים ההוא
והעם יקחו להם כהנים אחרים שיאחבו זא"ז ויתצרכו הא תינח
היכא דאפשר אבל היכא דלא אפשר כגון שאין בכל הגבול צבכני"ס
אחר וכהנים אחרים אין להעם יבטלו, ועוד גם אם העם ימלאו
כהנים אינו דומה צרכה שנים לצרכה שלשה משל למה הדבר
דומה לגבורים במלחמה מוזן מאליו כי כל מי שיש לו גבורים יותר
הוא מנצח את המלחמה, וכדאי להוסיף כהנים בכל מאי דאפשר
והכהנים שיהיו גדולים ציראת שמים יותר שזבו גבורתם במלחמה
כ"ה והזעם כמוזן ולמה יגרעו העם מה שיש להם כהנים, 'אע"כ

חסד לאלפים

יח

לריבין לפרש כוונת הזוהר לא יפרוס ידוי עד שיפייסו זה לזה וע"כ
יעשו צניקה השלום וגם שלא יעברו על עשה שבחורה והסבת
לרעך כמוך ואם ח"ו השנאה קפאה צניקה סלא כלם עובדים על
לא תעשה לא השנא את אחיך בלבבך אע"כ יעשו שלום צניקה
ויחברו כולם ושלום הוא הכלי המחזיק ברכה. ועוד תימא יש
בהזוהר מדוע נעשה הכסן ששאל את כפיו וברך שלא ברחימא נעשה
מיד גל של עצמות מ"ט נענש מיד יותר ממי שטובר עבירות
חמורות מאלו וכ"כ עונש קשה סלא לריבין לסבין את זאתו יש לפרש
עפ"י מה דליתא במסכת חגיגה י"ד ע"ב ת"ר ארבעה נכסו לפרדס
אמר להם ר"ע בשאחם מגיעין אל אבני שיש אל תאמרו מים מים
משום שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני והלא באמת גם
אם יאמרו מים מים כי יעשו מה חטא יש בזה שיטנשו ונקראו
דובר שקרים עד שיפלו ולא יכון לנגד עיני ד' אע"כ בפני השכינה
שאתי משל לחוטא בביתו או חוטא בבית המלך נגד רצון המלך
ודאי כי בבית המלך עונשו על כל שהוא ומיד מה שאין כן אם
חטא בביתו שיוצא בבית המשפט ושם ידונו אותו עפ"י דרישה וחקירה
ומלגים יעמוד בדינו ויוכל להיות שיראה בדין שבטעות עשה את
חטאו ויקה מן הדין ועונש כן הדבר הזה בפני השכינה יענש אפי'
ע"י הטעות שנראה כמו שקר שיוצא אך מפיו שלא באמת מיד נענש
ובזה ניחא שהכסן נענש כ"כ קשה והיבך כי באמת הא ברך אשר
קדשנו וכו' לברך את עמו ישראל באהבה הוא להם וחס לו ודובר
שקרים כיו שהוא לא רחיס ולא רחום ע"כ נענש כך כנלפענ"ד
לפרש ולגלות את הכהנים היודעים שהשכינה שורה על אצבעות הכהנים

בעת

ה

חסד לארפים

צעת זקיפת הכהנים אלצטווחיסם לצרך למען יזכרו אז גם בצוונתם
שלא יסיו ח"ו ליזו טעות או שקר אך באמת וכוונה טהורה וצ"ש
ובדפרשנו בס"ד:

שאלה טו

אי שרי לאינש לזקוף אלצטווחיו כמו הכהנים צעת דוכן או לא :

תשובה

בפ' נשא ברעיי מסימני איתא וז"ל תא חזי מילין דקא עבדי
מחערין מילין לעילא כגונא דא צפרישו דאלצטן דכהנא
לחתא אחערת שכינתא למיחי ולשריא עלן. וכן כמה מילין אינון
בעלמא דמחערין מילין לעילא דהא באיתערותא דלתתא איתער
הילא אחרת לעילא והא אוקימנא בכמה דוכתי וסיינו טעמא
דלולב ושופר וכמה אינון צכה"ג עשר אלצטן מחערין שכינתא
לשרייא עלייכו מחערין עשר דרגין אחרנין לעילא לאהכרעא וכלא
צטעתא חדא ועל דא חסיר ל"י לצר נש לזקפי אלצטן בזקיפו למגנא
אלא צללותא וצרכאן ובשמא דקב"ה עכ"ל ש"מ דחסור לזקף
אלצטות אש לא צעת התפלה וצרכת כהנים:

שאלה יז

אם הכהנים יראים ושלמים מחפללים צין אנשים שאינם כשרים
ואינם יראים אי מחוייבים בצניעות כפים באתו בצכנ"ס
לצרך אותם:

תשובה

דאיתא במדרש ובש"ס ובזוהר על סך קרא כה חצרכו את

חסד לארפים

ימ

בני ישראל אמור להם אמאי לא כתיב האמרו להם אלא חני רי
יהודא זכו ישראל הברכה להם ואם לא זכו ח"ו אמור סתם ולא
להם ש"מ שאפי' לא זכו ולא עליהם יחול הברכה מ"מ אמור ש"מ
שמחוייבים לצרף ברכת כהנים ונראה דלא גרע מבסכני"ס שכולם
כהנים שמצרכים לעם בצשדות וכל מי שהוא חנוס לצוא לבסכני"ס
והדרים במקומה שאין שם נשיאת כפים כגון בכל מדינות חוץ לארץ
שיש ציניקה שזכו וחל עליהם הברכות ואינה ברכה לצמלה ועוד
הא קי"ל המקדש את האשה ע"מ שהוא לדיק ואנן ידעינן צ"י
שהוא רשע מ"מ קידושיו קידושין כי עשה תשובה בלבו במחשבה
שהרי החילת התשובה קל מאד צפה ובלב היינו שחושב שמתחרט
על כל מה שפשע ועשה עבירות שהתורה אסרה ולא עשה מה
שהצב"ה צוה לעשות המצות וכיון שהוא מתחרט בלב וב"ש אם
מתודה בלחש צפה מלא ג"כ שהצב"ה יודע מחשבתו ומקבל חרפתו
ומה שמתחשב בעל התשובה הזה שלא ישוב עוד לרשעתו וישמור
את מצות ד' ולא יעשה עוד הפשעים שעשה עד כה וא"כ הוא
בעל תשובה או מיראה כגון שיש לו חיזו לרה או עונש יסורים
וכו' יודע ומבין שעי' ברכת כהנים יגלל מלאתו ומטעם זה עשה
תשובה בלבו או מאהבה כי צעת רצון של עת נשיאת כפים נכנס
בלבו אמונה ושצ באהבה כי אמר בלבו הלא הצב"ה צוה את
השמים והשמש והירח והכוכבים ומבין הילובם וסדרם ואת הארץ
והימים הגדולים ונתן חכמה אך לאדם צמים רבים ולהבין בכל
החכמות ומה התכלית מכל אלה וכי הבורא הכל לריך לכל אלה
להנאותו ח"ו הלא לא צוה את כל אלה למען הרוחות והנשמות

חסד לארפים

מסקף ר"ל וע"כ קמפרש המדרש לכל דבר הפואה ומא שנלמדך
להם יכווננו ע"כ העתקנו כל כוונה שמפרשי רבנן הן מה שהכלל
לריבון בכלל הן שכל יחיד לריך לו והכנסים לא ימעטו מהסדרות
ע"י כוונה צפרט ויכווננו גם לכלל הסדרות הרמוזים בחיבותיהם וגם
הפרט שהוא אשר לריך להכלל לכל עמא או להיחיד המבקש פואה
ומא הם הכוונות :

השובה

דעו נא רבותי כי כוונות הסדרות מרובים וגדולה מאד כדכתב
הזוהר בזה"ל שפחא דברכתא דאי נפקא מפומי דכהנא
חינוך שיתין אלהיות נפקין ועסין צרקיעא וממנין שיתין רבדבן על
כל אות ואות וכלהו אודן על כל חינוך בדבאן ולאחכוונא צהון
בחינוך מילין יצרכך ד' וגו' כו' עכ"ל ומשמע דכל כוונה שמכוין בכל
חיבה בשעה שגפק ימס צרקיע גס הכוונה שכיון באותו חיבה
ואפי' באותו אות מלודף עם האות ועס צרקיע ופועל פעילתו כאשר
כוון הסבן כי עת רצון לאותן שהם בכלל הסדרות אז וקל מאד
להשיג פעלותו שחפץ ע"כ תזכרו מאד בהכוונות של רז"ל אשר
בס"ד נבאר פה זה אחר זה על הסדר. ודו"ק :

שאלה ב

הכוונה הראשונה מה יכוין על מי שיש חולס בחוך ציחו
ומבקש את הכנסים שיכווננו שישלח הסב"ה פואה
שלמה מהרה להחולה פואה הנפש ופואה הגוף מה יכווננו
הכנסים לפי כוונה רז"ל דוקא מאי :

חשובה

השובה

אִתָּא במדרש רבה פי' נשא ר' נתן אומר יבדקך ד', בנכסין.
 וישמרה, בגופך (פי' ישמור את גופך מן כל רע ומכל
 חולי ומכל מדות וממות המר ושיהי' גופך בריא ושלם בכל רמ"ח
 אבריו ושיהי' גידיו) וכתב אבן עזרא על סך קרא פירושו יאר ד'
 פניו אליך, בשעה שתשאל ותיבקש את ד' בעת לראות יתן לך ד'
 בקשתך לעושה. וישם לך שלום, לא יגע בך רעה לא מאכזר ולא
 מחיי רעה ולא מאויב עכ"ל פי' שיהי' רק בצרכת השלום זהו
 בריאת הגוף. ישא ד' פניו אליך, יעביר כעסו ממך והזעם. וישם
 לך שלום, חיים ושלום בארמונותיך עכ"ל המדרש רבה שם, ובעז"ה
 יתרפא החולה ע"י כוונת זו בדוקן :

שאלה כא

ואם ח"ו החולה הוא מסוכן ואריך רפואתו מהר ורגע יקרה לו
 ויערם ישלח מכתב לירושלים שיכוונו בדוקן בלא יאריך זמן
 וא"א לו להאריך כי הזכירות והמהירות טוב לו ומה יעשה וכן
 המקשה לילד הכריכה מהר התפלה והצרכה בכל מה דאפשר והחולה
 או המקשה לילד דרים בחוץ לארץ מה יעשה להמקשה לילד או
 להחולה שהוא בעת הכיח עד שיכוונו הכהנים שצירושלים :

השובה

עצה ר' יצחק ברי דרב יסודא במסכת שבת דף ל"ב ע"א וז"ל
 א"ר יצחק ברי דרב יסודא לעולם יבקש אדם רחמים שלא
 יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות והפער כו' עכ"ל זהו
 העצה

חסד לארפים

העלם האמיתית ע"כ יכתב שמו צועד הכהנים למען יחזק
צוונות הכהנים בעת דוכנס שלא יטלע על הנכחנים בספרם של
הכהנים צהוועד שום זעם ח"ו לרעה רק מדת החסד והרחמים והשלום
וחיים טובים תמיד וכן המעובדות ביראים מיום הלידה יקדים הצעל
לצקש שיבא הלידה כשורה בלי זק וזער ח"ו ושלא יקמרג הזעם לא
על היולדות ולא על הולד ולא על הצעל רק יחזקו באריכות ימים
כן יודיע ע"י מכתב לועד הכהנים שאונו את כל הצוונות אשר מבואר
בהשובה כי כדאיתא במדרש ה"ל וז"ל ר' נתן אומר יברכך די בכנסך
וישמך בגופך (שיבא בריא ובלם שלא יחלה ולמעוברת יכונו הכהנים
וישמך בגופך שתלד בלי זער ועלז יתירה ויהוול יהי זרע קיימא)
יאר די פניו אליך כפי' אכן עזרא ה"ל וכו' כמבואר שם השובה כי
וצעז"ה יועיל להם אבל יעבו השובה אמיתית מקודם :

שאלה כב

מי שחסר הלחה בכנסיו ויורד ממאצו והוא מבקש מהכהנים דכועד
שיכונו לו שילוח בכנסיו ויעלה מעלה מעלה במעמדו או
הוא ירא שלא יבוא עליו שודדים וגנבים מה יכונו צעדו בדוכנס
צברכת כהנים עפ"י כוונת רז"ל :

תשובה

איתא בספרי ובמדרש וקלת הובא צפרש"י ז"ל בחומש פי' כשא
יברכך די' שיחזקו בכסיך. וישמך. שלא יבואו עליך שודדים
ליטול ממנו. יאר די' פניו אליך. יראה לך פנים שוחקות פנים להשובה
ויחך. יתן לך חן. ישא די' פניו אליך. יכבש כעסו. וישם לך שלום
בכניסתך וביציאתך עם כל אדם : שאלה

ישאלה נג

מה יכוונו הכהנים להאיש שהוא חנוך צנים וכוף מבקש את הכהנים שיכוונו בעדו שיוליד או אשה מבקשת מן הכהנים כי עקרה היא:

תשובה

יכוונו הכהנים הא דאיתא במדרש דבה שם פי נשא וז"ל יברך ד' צנים. וישמך בצנות. שלדיבין שמירה יאר ד' פניו אליך. זה מאיר תורה שיאיר עיניך ולכך בחורה ויתן לך צנים בני תורה. ויחקך. יתן אותך צנים. ישא ד' פניו אליך. יעביר כעסו ממך ויזעם. וישם לך שלום. חיים ושלום בארמנותיך: א"כ כוונה זו יכוונו הכהנים יברך ד' בצרבה המפורשת בחורה ברוך תהי מכל העמים לא יהי בך עקר ועקרה. וישמך מן המזיקין המקיפין אותך יאר ד' פניו אליך. יעמוד ממך כהנים (כן הוא לשון המדרש אבל קשה היתכן שיחברך זה צנים כהנים והבטן ממילא אם יהי לו צנים יהיו כהנים וא"כ מה צרבה היא זו ונלפענ"ד שהכוונה היא במדרש בצרבה זו שיולידו בה שתנשא לכהן ויעמוד ממך כהנים) ויחקך. יעמוד ממך כביאים. ישא ד' פניו אליך. בשעה שאתה עומד ומתפלל ועושה רצון המקום. (פ"י כי דרך חסדי צנים ועקרה להחפול צינו לבין עלמו ע"ז פ"י המדרש שיכוונו כוונה זו בחיובת אלו שהקב"ה ישא פניו אליך וישמע אל תפלתך ודקתך כן נלפענ"ד) וישם לך שלום, רפואתו בא זכר לעולם בא שלום בעולם:

שאלה

חסד לאלפים

שאלה כד

זאת היא הכוונה שיכוונו הכהנים להעני ודל גדול שהן לו ממה להספרנס במזונו ובסוחו בהסר כל ובדיקדוקי עניות נלקה מהזעם ומבקש שיכוונו בעדו הכהנים בדוקן עד שיבי' לו לחם לאכול ובגד לנצוב למען יוכל להשיג הכליהו לעבוד לה סבצ"ה כי עניות מעצירין על דעהו ועל דעה קיונו:

תשובה

איתה במדרש רבס פי נשא בס יצרכך ד' בממוקי וישמרך בלא תבא עבוי במדינה פניהם ובלה תבוא זימיה לקדינה ויחמרו לך תן זהב הלא יצרכך ד' וישמרך (כלפטני"ד מטעם כי העני מזלו נא טוב כ"כ ע"כ כהר"ך במדרש שלא יגרום רוע מזלו ביוטיג הזעם הה"כ שיבא במדינה ב"ש בס זימיה ויבואו בעלי בחירה ויטלו ממנו ע"כ לוו רז"ל לכוון גכ את זאת למען יהצרך בצקשהו כונס) יאר ד' פניו חליך. יהן לך מאיר הכטינה, ויהנך. יהן כנס דעה שהיו חוגגים זה את זה. יבא ד' פניו חליך. יעצור כעכו ממך והזעם, ויבס לך שלום שלא הסי מריצה בהוך ביהו (כלפטני"ד עבוס דחמרי אינבו והובח בגמי צב"מ נ"ט ע"ה ח"ר פפא הייני דחמרי אינבי כמשלס שפרא מכדח נקיש ואתי הגירא צביחא ובלע"ז וויא עם קאלנטע זיך דיא גערשפין פון קריגעלע קומע אקריגעלע אין בעוב)

שאלה כה

אם חכם אשר זכחו להטיב בחכמהו צמטעים ובעלותו חבל הוא מסכן בחכמתו צו"י ולריך לעשירותו למען יוכל להפיק את מחשבותיו

מחשבותיו בעולם המצוקה את הכספים שיכוונו בעדו שיטיה עשיר
כילד יכוונו לו :

תשובה

שם במדרש רבה איתא. יברכך ה' בעושר. וישמרך. שלא יסלמו
אחרים עליך. יאר ה' פניו אליך. בשעה שתשאל ותבקש את ה'
בעת צרה יתן לך בקשהך לעושה. ויחנך. יתן צדק דעת שהסיו חוננים
זה את זה ומרחמים זה את זה. ישא ה' פניו אליך. יהפוך פניו אליך.
וישם לך שלום (פ"י) העשיר שלא יסלמו עליו אחרים יכול לעשות טוב
בעשרו כדלוגו אבל הוא לפעמים מוסר נפשו בעד חברו ע"כ לריך
הצרכה שיענסו ה' בקשהו בעת צרה ושלא יעז פניו נגד עניים כדכתיב
עשיר יענה עוזו ויכול להלצין פני עני ע"י עשרו ע"כ לריך הצרכה
שיחונן לים וירחם עליהם ואז יהפוך הצד"ה פניו אליך וישם לך שלום
באמת כי העשיר לפניו רואה אוסבים רבים אבל לא בלב ע"כ לריך
צרכה שלום באמת) :

שאלה ב'

לאיש או אבס אשר כסה ראיית עיניו נאלצו חולה חיזו כוונס
יכוונו להם הכספים :

תשובה

איתא שם במדרש רבה יברכך ה'. תוספות חיים ועושר. וישמרך.
בגזפך. יאר ה' פניו אליך. יתן לך מאור עינים. ויחנך.
יחנך במשאלותיך. ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום שלא יגע בך
רפס

חֹדֶר לְאַרְפִּים

רעה לא מהלכן ולה מהי' ולה מהויב (פי' הלבן עזרה מביא לה סוף הכוונת והסברה נהגה שלא יעוודרו היו עיניו ויוכל להשמר עלמו שלא ינגף בצבן רגלו ימהי' והויב והמדרש כיון היום ועושר הוא יסא חשוב היו כמה עומר שלא יסא סומא ויבמיד הבציה אח גופו שלא יכבל ויהן נך מהור טינים כפסומו ויחנך במבטלותיך שיהא בעשייתו המלטה מליזס ועישה :

שאלה כו

מה יכוונו כסכטים למקשה לנגד שהלך בני יסורים יתירים ושלח יתעבבם בניהם היו ולאחר בלידה לא הסבוג יסורים יתירים ושלח תמות סיוולדות היו או הולד הם עברה היו ענ ההת מהי' דברים נדה, חלבי, סדלקת הנר בערב שבה, שאז הזעם מקמרג היו ועיי ברכה כסטים יבטלו את דינו וחסיו :

תשובה

איתא במדרש רבב כסו יצרך די' בצרוך אחס בצואך. (פי' בצואך בעולם) וצרוך אחס בצואתיך (פי' ממעי אמך) ויבמךך. מילד סרע שלא יליך מן העינים (פי' שהזעם לא יסלוג גם בסיוולדות שלא יליחס בקיפודו מן העולם) יאר די פניו אליך שיביע בך בפנים מאירות ולא בפנים זעומים (פי' פנים מאירות כל טוב חיים ומהילת עוונות ולא בפנים זעומים זכ הזעם המקמרג בעה הסכנה בין על סיוולדות בין על הולד) ויחנך. במהגת חס (פי' אפילו לפי דקקה אינה רחיי' לזו מ"מ במהגת חס הוביע לה ולולד) יסא די פניו אליך. יעביר כעסו ממך והזעם (פי' אם כזר בא עלי' הכעס והזעם ושלט בם ועושה

חסד לארפים כד

ועובד לה יסודי מוח יעצרים ממך) וישם לך שלום. לא יגע בך רעב רק בליס (פ"י מעתה לא יגע אפילו נגיעה מעט לרבות יסורים נכפ"ה ח"ו ג"כ לא יגע הכעס והזעם רק השלום יהי' שולט על היוגדות והילד צהסד שהכניס מצטלים את הזעם למען יתהפך הזעם לשלום :

שאלה כה

אם נפל ההת יד קשה ומשעבדים עמו יותר מדי וגם ישלמו עליו אנשים רעים אשר אין מרחמים עליו וסוף מעונה מאלד על הנס מאי יכונוו בעדו למען יתגאל מיסודיו הקשים :

תשובה

איתא במדרש בם יברכך ד'. בצרכות המפורשות בחורס (פ"י כשייך להענין בסובל שלא יסבול) וישמרך. שלא ישלמו האחרים עליך. יאר ד' פניו אליך שהשכינה יהי' עמך. (פ"י שלא יוכלו להשתעבד עמך ולבעל אותך ממלוח הצב"ה ויילל אותך מכל רע) ויחנך. להוליאך מהשיעבוד (פ"י השכינה יחנך כשיהי' עמך להוליאך מן שיעבודך) ויגאל אותך. יבא ד' פניו אליך. יספוך פניו אליך להוליאך פ"י ממה שחפאים לעשות עמך רע) וישם לך שלום בכניסתך וילאחך עם כל אדם (פ"י ברעות ד' דרכי אים גם אייבוי ישלים אתו לשלום):

שאלה כט

החפ"ן להגליח בחורס שלא ישכח ושיוכל להוליא סברות ישרות בחורה ד' הן ללימוד הן להלכה ושיזכה ללמוד חורה ד' רק

חסד לארפים

רק לשמה ושלח יערבנו השמן את רעיונותיו המוציאים ח"ו להגאים או ח"ו לקנמר ושאר דברים הפונים את לימודו שהצופין ח"ו בלד האחר ומזיקים בזה ח"ח סלומדים לשמה ואין להאריך בהרעם הזאת פה מה שהתורה שיאלא מפי בעל הגאווה ולקנמר מזיק הוא בעולם ע"כ חפץ הזה שיחברך בלימוד התורה אך לשמה למען יעלה בקדושה לפני שבב"ה עד ישמח האב בחכמת בנו שחידש בתורתו הקדושה כמרז"ל קב"ה חדי בפלפילא דאורייתא ומה יכוונו בעדו :

תשובה

איתא במדרש שם כוונת זאת. יברכך ד'. בברכה זו תורה לשמה וישמרך. מן המזיקים (שלח יחטפו ממך). יאר ד' פניו אליך זה מאור תורה שיאיר עיניך ולבך בתורה. ויחך יחנה ד' אלך בתלמוד תורה. ישא ד' פניו אליך. יספוך פניו אלך להלל את אוחך בתורה. וישם לך שלום. בתורה ומצות לשם שמים :

שאלה ל

המבקש שיכוונו לו כסכים שיללח בלימוד הקבלה מה יכוונו בעדו

תשובה

איתא בזוהר כוונת זו להסתוות יברכך ד' לעילא. וישמרך לתחא. (פ"י לעילא עפ"י סוד לתחא בין ברוחניות בין בגשמיות וד"ל) יאר ד' פניו אליך. לעילא. ויחך. לתחא. ישא ד' פניו אליך. לעילא. וישך לך שלום לתחא (פ"י בלימוד הסלכס לא חטעה ובלימוד דלעילא ח" לא יפול אלך שום טעות רק שלום ונשיאת פנים וד"ל) :

שאלה

חסד לארפים

כה

שאלה לא

ה'ר"א מיום אחרון פנ ח"ו יהדבקו ברוחו ונפשו בלחם מגופו
 סיג"ר וסייעתו להסיתו בכפירה בעיקר או בלחם ממלות ד'
 דרכו ואין שלטון ביום המזה וכל מי שכל ימיו ב"י ירח'ה ד' ומאמין
 שלם א"ח להם לפחותו, אבל מי שזחיוו ס"י. מסתפק ח"ן בלמונס
 באיו מן העקרים אז יש להם ח"ו כח לפחותו כמ"ש וסרתם כלומר
 השמרו לכם פן יפתח לבצכם וסרתם וגו' פ"י השמרו לכם בכל ימי
 חייכם בלמונס שלמה כי אם לאו פן יפתח לבצכם בעת המות וסרתם
 ח"ו ואז יעבוד ע"ז אם ח"ו יודה להם ויורידו לגיהנם את נפשו ואז
 ימשלו בו לרעה ומי יעמיד לו להלילו מידם אם סר בחייו ח"ו ע"כ גילו
 לנו החכמים כוונה בצרכה כהנים על יום האחרון למען מדה הסעבה
 לחליתו האמיתי ומכו הכוונה :

תשובה

א'ר"א צמדרש רבה שם יברכך ד'. בלמונס שלמה צ"ד ובתורתו
 ובמלוותיו. ויבמרך. ישמור את נפשיך בשעה מיחה וישמור
 דגליך מן הגיכנס. יאר ד' פניו אליך. ששכינס יס"י עמך. ויחך.
 יהן חיבו עליך בכל מקום שאתה הולך. (פ"י זין בחי"ך זין לאחר
 מיחה כמ"ש גם כי אלך בני ללמות לא אירא רע כי אחס עמדי) ישא ד'
 פניו אליך. יכבוש כעסו (פ"י שלא ישלטו אז עליך הזעם והאף וחימה
 על מה שחטאת בחי"ך ועשית חסובה עליהם כדפרשנו למעלה מן הש"ס
 שדרכו ונקה לבצים) ויבס לך בלוס (פ"י מלאכים קדושים ומליצים
 טובים יבואו לקראתך ויאמרו יבוא שלום יבואו על משכבותם
 כדאיתא בגמ') :
 שאלה

חסד לארפים

שאלה לב

החפץ שיביו כל חייו בעש"ז רק בעבודה ד' ומצקס אח ככהנים שיכווננו לו שיעזור לו שבצ"ה בחפצו שלא יבשל ח"ו מהו יבקש אחס שיכווננו לו מה שצריך הוא וממילא אס יכווננו הכהנים על אחד ח"א חע"כ על כל הכללים בכלל ברכה שלהם וכן כל הכוונות מכוונים לכל העם וזה כמצקס בפרט מכוונים מה יכוון על זה הצקסה י

תשובה

איתא בסודור עיון חפלק שחבר הגאון יעקב לבי מעקלענבי על ברכת ההורס שמזכירין ברכת כהנים וז"ל יברכך בשפעת החכמה, כפי איתא צספר יצירה ובפסיקהא זיערתו דר"ע ובתלמידים וישמרך מכל רע, ספרי. ובמידת הגפס יאר פניו זה מאור תורה, ספרי וחכמה ויונתן בן עמרם הרגס סבר חפוי לך בעסקך באורייתא ייגלי נך עמירין, ויחך. יחך בת"ת בדעת וציגס וסשכל ומוסר וחכמה, ספרי, ישא ד' פניו חניק, יספוך פניו כלפי חלנך. וישס לך שלום. זה שלום תורה, ספרי:

שאלה לב

הכהנים במה ידעו אס יבואו ברכהס על העם ואז ידעו כי הצקס ג"כ נענה במבוקסו ויבוא עליו הברכה ואס ח"ו לא יבוא ברכהס עליהס מלך חיזו עיכוז שבארנו למעלה כגון שלא עשו תשובה כסוגן ואחרנו לעיל בשם רז"ל שדרשו אצור להם זכו להם ח"ו לא זכו אמור סחס ע"כ יוכל הכסן להרגיש בשעת הברכה וסדוכן אס להס חל הברכה או ח"ו לא זכו ולא יחיל עליהס הברכה וכזעס ח"ו עושה

עושה שלו ויורזו הכהנים את המזבחים מהם לכוון אותם לחקן
 את הדברים אשר מצוהרים למעלה שמעבדים ואז יהול עליהם
 סברות ומאין ירגיש סכסן:

תשובה

איתא בזכר חדש פי הרומס על מקרא שכתוב ועשית כפרת
 זהב עסור כוי כסנא כד בריך ית עמא בשעתא דזקיף
 ידוי כד סוו ישראל זכאין ואיתחזיף לבדכא. ידוי סוו זקיפין בזקיפו
 בלא עורה כלל ואיתרמו בחידו ורעו כדן שכינתא שריא עלייסו
 ואיזדקפן איגון מגרמייסו וכדן כסנא ידע לאיתחזין ישראל לבדכא
 וברוך לון ברעי דלכא. וכד ידוי סוו יקירין ובעורה סגי אזדקפו
 ולא יכיל לארמא לון אלא ברוב עורה כדן סוו ידע דכא שכינתא
 לא שריא על ידוי וישראל לא חזיין לבדכא בגין דבשעתא דשכינתא
 סוב אחיא לשריי על ידוי כל איגון אלכצין דאיגון בדיוקנא עלאס
 סוו חדאן בחידו לקבלא לה לשכינתא עלייסו ופרחי לאזדקפא לעילא
 כמס דכוו חדאן כרוביס דכאי עלמא וכ"ס לעילא לקבלא לה
 לשכינתא (עלייסו) על גבייסו ורזא לא וידי משה כדדים מ"ט בגין
 דכסיה שעתא ישראל לא סוו זכאין עכ"ל חבל חנן חנן בר"ה כ"ט ע"א
 על סא דכתיב וכיי כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגוי ופריך
 סנא וכי ידוי של משה עושות מלחמא או שוברות מלחמא אלא
 לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את
 לבם לאביסן שבשמים סוו מחגברין כוי וא"כ הדבר חלוי כסס
 שישעבדו את לבם לאביסן שבשמים צעה סדוקן וצודאי ידע סכסן
 וירגיש

חסד לארפים

וירגיש שיחול עליהם הצרכות כמו שמכוונים להעם ששומע
אותם בצדקה ולעם שבשדוה ולאנשי חוץ לארץ ולכל האנוסים
לבוש עם ומצקשים אה הצדקים שיכוונו כך וכך - בשבילם ויהצרכו

שאלה לד

רמז לצרכה כהנים שינא לזימנא דאתי מזיון על כל העולם כולל
ויהצרכו מזיון:

תשובה

איתא בזוהר פי נבא בז"ס ולזימנא דאתי כתיב (הסלים) יצרכו
די מזיון צרוך די מזיון שוכן ירושלים עכ"ל (פי"י) הצדקים יצרכו אה
די מזיון דאירי לעיל מיני צבצבא כהנים דאמר רי אבא מא
דכתיב ודי צרוך את הצרכים בכל כמד"א כי כל בשמים ובארץ
וכתיב כה הצרכו דבגיניסו דישאל מתצרך. האי כ"ס על יד
דכסנא בגין דיהצרכון ישראל להתא וישתכח צבצבא בכלל ולזימנא
דאתי כו" ש"מ דצבצבא כהנים אמר יצרכך די מזיון צרוך די מזיון
שוכן ירושלים ויקויים בנו מקרא שכתוב ואני הצרכים ששקב"ה
יצרך ויסקים עלה צרכות של הצדקים שבארנו למעלה ויצוה הגאולה
שלמה ע"י אליהו הנביא ומשה רבינו שיצוה עמו ומשיח בן דוד מהרה
בימינו אמן סלה:)

שאלה לה

הכהן שנגע באמו או בחו נדה או סי' באהל אחד אי שרי לי
לעלות לדוכן או אסור:

תשובה

תשובה

הראב"ד ז"ל סיף מסכת חמיד מביא בשם המקלוטות של הר"ח ז"ל וז"ל כיבא דאיבא נדה בביתא דכסן אסור ל"י למסיך לדוכן כל אימת דאיהא בנדהא דחיישינן דלמא נגע במידי דנגעא היא וחתי לעמוי יע"ש משמע דכל כסן בודאי נגע בעלמא אסור לו לעלות לדוכן, וכן באמת יש מפוסקים האחרונים שחשבו עד שאמרו מועצ שיהיו הכהנים שוגגין ולא מזידין ע"כ אין לגלות להם האיסור הזה, אך יש פוסקים אחרונים ז"ל שהקימו בזה והתירום לדוכן ע"כ ראינו בעז"ה לבאר לפענ"ד איך נעשה פה ירושלים עכ"ק אשר מנהג קדמונים הוא נעלות לדוכן בכל יום :

והנה המקלוטות מביא איזו מכילתא אשר נא נודע מי אמרה אך הראב"ד ז"ל בעתיקה כולה וז"ל דאמר ר' יודן כל כסן שנושא את כפיו ואמו או אשתו או בנה עמאה ונכנס הוא בלוחו בית שגדה לשם הרי תפילתו על ישראל חועבה ואף גורם לזרעו שיאבד מן העולם ונא עוד הנא שאינו מולא את ישראל ידי חובתן ועליו הכחוב אומר ובפרישכם כפיכם אעלים עיני מכם וכי כיבא דאסור לו לכסן למעייל לביתא שמונח ב"י מת כך אסור לו למיעל בביתא דאיהא נדה בגויה ואי אייחד לה אדרונא ולא נפקא מינה כל ימי נדוטה שפיר דמי. שאלו תלמידו את ר"א בן שמוע רבי במה הארבת ימים אמר להם שגא עשיתי בהכנ"ס קסנדריא ולא פסעתי מעל ראשי עם קודם ולא נבאתי כפי בלא ברכה ועוד שאלו תלמידיו את ר"ע בן יוסף במה זכית לחבמה מפוארה אמר להם מעולם לא הרברתי לדבר

עצורה

חסד לארפים

עבירה ולא דברתי עם אשה כשהיחה נדה ולא הסתכלתי
בכהנים בזמן שפורשים כפיהם מכלל דאסור. שאלו תלמידו אח ר' ישמעאל
כהן גדול מפני מה זכיה לכהונה גדולה אמר להם מעולם לא
הקרצתי קרבן עם מי שהנידה בחוך ביתו ולא נשאתי כפי צלח
נעילת ידים ע"כ העתקה של הראב"ד במקלוטיות שהעתק המכילתא
ומסיק הראב"ד ז"ל להחמיר וכתב והמחמיר מתחברך וכתב כהונה
תבית המכילתא ג"כ מהעתקה הראב"ד ז"ל יגרם באמר להם ר'
ישמעאל ב"א כה"ג מעולם לא הקרצתי קרבן בשעה שהנדה
בחוך ביתו ע"ש סי' חי' ס"ק כ' ואני איני מבין את דברי
הראב"ד וגם דברי המכילתא וקשה לפענ"ד עוצא שהרי הראב"ד
כתב בטעם שמה נגע הכהן במה שנגע הוא ומצא ראי' מרי'
יודן דאמר כל כהן כו' ונכנס באותו בית כו' וכי היכי שאסור
לו לכהן למיעל בביתו שמינח בו' מה כך אסור לוי למיעל בביתו דאיחא
נדה בגווה מאי ראי' על נגיעה שהושש ר' יודן שהרי נגיעה מאן דכר
שמי' אלא נראה שמתעם אהל אסר ונפ"מ עוצא לדינא חדא
דאי נגע בדבר שודאי נגע הוא אבל אינם באהל אחד דלמעס
המכילתא משום אהל נדה לא יקרב לנשיאת כפים כה"ג שרי
שהרי לא ה"י מאהיל אלא נגע דהא ע"כ לא איירי אלא מצד
חומרא שהרי עפ"י דין ודת אי"א לאסור אלא מעלה וחומרא
עשו לנשיאת כפים ואין לך בו אלא מה שאמרו אבל לא להוסיף
חומרות עליהם ואי"כ לדעת המכילתא אין להחמיר בנגע כלל
שהרי רז"ל לא זכרו נגיעה כי ר' יודן לא זכר ולא פקד נגע כלל
ולדעת ומעם הראב"ד והר"ח ז"ל אסור לוי לכהן שנגע במה שנגעה
היא

חסד לאֵלִים

כה

היא לעלות לדוכן ומניין הוֹיָאוּ הלכה זאת. ועוד נפ"מ כגון שנכנס הכהן לבית וזרי ל"י שלא נגע בשום דבר ונדס שם צבית וחיבק צרה ויאלץ מן הצבית והיה ויגס החולה ללעטס סר"ח ז"ל שרי שסרי צרי לו שלא נגע בשום דבר צבית ולפי המכילהא אסור לו לעלות לדוכן שהרי האסיל בטומאת הנדס צעה ששסה שס. ועוד נפ"מ אי ישצה הנדס צבאידרונא שסחיר המכילהא כשישצה צה כל ימי טומאתה ועתה ילאת מן האידרונא והכהן נכנס צבאידרונא ונגע צבכלים אצל צעה והיה הלכה לבית המבילה וספק צבר מצלה ונטהרה ופקעה גזירת נגיעה של גזירת חכמים שהרי א"ל טהרה אחרת לטהלים שודאי לא החמירו חכמים שאסור לו צנגיעת כלי אס לא שיטבול כל כלי וחפיו הצבית אלא ע"כ מצילתה צמה שנטהרה היה טהור כל כלי מה שנגעה וישצה עלי וא"כ הספק אס מצלה אז צעה שנכנס הכהן צבאידרונא וספק לא מצלה עדיין ולא פקע עדיין גזירת נגיעה וכ"ש אס הוא עדיין לא הגיע זמן המבילה כי עדיין יוס הוא דלסר"ח אסור ולהמכילהא שרי אך זו יש לדחות שגס סר"ח יודה כ"ג דשרי רצנן ואין גזירא אז כלל הדא שטומדת ליטהר מיד ומלוס היה מצילתה ודאי דמטבלה דמי וצכס"ג לא גזור כ"כ ועוד אין הגזירה רק חומרא ומעלה ודאי לא גזרו כ"כ להחמיר אפי' למ"ד כל דחיקון רצנן כעין דאורייתא חיקון ואפי' יוחר על החורה החמירו מ"מ הו הכהן אס יאמרו לו עלה ולא יעלה לדוכן יעבור על שלשה עשה כמבואר לעיל ולדעת הפוסקים שעל עשה אחת עובר גם אס לא אמרו לו עלה ודאי לא גזרו כ"כ להחמיר אפי' סר"ח

והראב"ד

חסד לארמים

והראב"ד מודין בזה דשרי אכל אי בהוך ימי טומאה נכנס אז לפי טעם הר"ח ז"ל יבא אסור ולהכילתא שרי ולפי שג"מ לדינא תימא מניין הוליא הר"ח ז"ל מדברי ר' יודן טעם שפירש שם משים נגיעה גזרו ואם חרלה לומר שהוסוף טעמא דנגיעה רק להחמיר מפני שמספקא לוי אי בטעם דרי יודן הוא מטעם אהל או נגיעה ע"כ כהב טעם נגיעה נהחמיר גם היכי דליהא אהל שהרי דימא וסהוה נדה למת ובמת נגיעה ודאי מטמא את הנוגע ובאהל כן הנה מטמא באהל ובנגיעה כליי מה שנגע הוא ח"א לומר כן שיחמיר הר"ח ז"ל בספק חומרא על חומרא שאין בלשון ר' יודן שום רמיזא להחמיר כה"ג ואי ר' יודן היי מחמיר גם בנגיעה היי לו ודאי להזכיר גם נגיעה שהרי נפ"מ לדינא ובשלה עבא נגע בה. אם אמרו לו לכהן ענה לדוכן וכדפרשנו למעלה ואע"ג שהראב"ד ז"ל הוה ומו"מ צרכה כהנים להקרבת קרבנות וז"ל כגון צרכה כהנים והקרבת קרבן בהם מעשה כהונה ואטפ"י שמוכנה בגבולין צרכה כהנים מ"מ כיון שבמקדש עיקרה דינה בקרבן ע"ש מ"מ ח"א לומר שידמה לקרבן ממש בכל לדדיו בין לדין אהל ובין לדין מגע ומשא דא"כ אן שכולנו עמאי מחים וכל הכהנים טמאים בעל מלות נביאה כפיים לגמרי ואי מטעם קרבן ליבור קרבן בטומאה ח"כ ממנ"פ נדה לא יטמא באהל יוהר בטומאה מת דדיו לבא מן הדין שלא תהא חמורה מנדון שהרי נדה יליף מע"ז וממת ולא תהא חמירה נדה ממת שהכין עמא מת אי נכנס באהל נדה או נגע נהסר מליבה כפיו בשביל זה וכי תקשה בא חזיון דאע"ג דכהני כולם עמאי מחים מ"מ

אסור

חסד לארפיים

כט

אסור לכהן לכתחילה ליכנס באהל המת ואי צא באהל המת בשוגג
חייב למחר לנוס ולברוח כמה דאפשר בזריזות כן אהל נדה אע"ג
שהכהנים עמאים ממתיים זנגיעהם זמתיים שמוחרין לעמא להם
כגון אביו ואמו ואשתו וכיוצא בהם מ"מ יהא אסור לעמא עוד
לנדה זמגע או באהל וה"כ אי נעמא באהל או מגע נדה יהא באמת
אסור ליבא כפיו אעפ"י שהוא זבל"ס עמא את זה אינו דלא דמי
כלל דהא עמא מת אעפ"י שהוא כבר נעמא זמת מ"מ הרי הכהן
באיסור לאו דלא יעמא עוד למת אחר ע"כ אסור לו ליכנס חת
אהל מת משא"כ באהל נדה שמוחר לו ליכנס לכתחילה באהל שלה
ואין שום איסור בזה אלא שגרעא לאסרו מלישא כפיו בשביל
שכנס ונעמא משום הטומאה אין לאסרו כיון דזבל"ס הוא עמא
מת ובדאי שרי לו לעלות לדוכן ולא אמר ר' יודן אלא על העת
והזמן שהי' להם אפר פרה ומי נדה שעשה משה ולא היו עמאי
מתיים ואז היו יכולים חכמים להחמיר על הטורדים מטומאה מת
שנעמא באהל נדה או מגע אפי' זמה שנגעה היא אם נגע
כהן לא ישא את כפיו ולא יבטל ולא תשתכח מצות ברכת כהנים
משא"כ בזה"ז שאין מי נדה ואפר פרה אדומה כלל ואם נחמיר
בזה יבטל וישתכח מצות ברכת כהנים ע"כ ודאי זכה"ג לא חשו
ולא גזרו חכמים כלל להחמיר והמכילתא עלמו שהביא הר"ח ז"ל
החומרא יש להביא ראיה אדרבה להחמיר אפילו בזמן שהי' אפר
פרה וזריקה מי נדה להטבר מטומאה מת מ"מ לא נאסר לדוכן
ע"י מגע נדה כלל דחניא החם שאלו חלמידיו את ר' ישמעאל
ב"א כה"ג כו' מעולם לא הקרצחי קרבן עם מי שהנדה בחוך

ציתו

חסד לארמים

ציתו עכ"ל ואס"ד איסור וחומרא דרבנן הוא שלא לישא כפיו ושלא להקריב קרבן מי שהוא נעמא זאלל נדה מאי רבותי שנעשה עי"ז שלא עבר על לפני עור לא תהן מכשל זאיסור דרבנן כה"ג וכי כל מי שאינו עבריין זוכה לגדולה הא לעלות לגדולה יתר משאר בני גילו אינו אח"כ החמיר ע"ע בדבר היחר רק עושה משום מדה חסידות דומיא ללא נשאתי כפי זלא נעילת ידי דקאמר בתר הכי שפ"י דין ה"י יכול לזאת צמס שנעל ידיו שחרית כמו שיש מקילין בשו"ע בזאת לפנינו ועוד הלא לענין קרבן הכל ככהנים אללו והאיך קרב זה הזר קרבנו כשהיחה נדה בתוך ציתו הלא איסור הוא לו כמו להכסן נשיאח כפיס כשהנדה עמו בבית ועוד להזר להקריב קרבן עוד חמיר יותר שהוא בעזרה ונשיאח כפיס בגבולין ונשיאח כפיס מדמה לקרבן כאשר בארנו למעלה וזהו בזמן המקדש ע"י - איירי ד"י כה"ג דהא קרבן וכה"ג קאמר ומ"מ ה"י קרבן וכ"ש שהיו הכהנים לושאין כפיסם אפי" במקדש גם בעת שה"י נדה עמו בביתו דלא חמיר להם מקרבן לזר אלא ר"י יודן אמר על כהנים שהיו נושאין כפיסם ומכוונים אחדים מהם את השם המפורש עליהם אמר מה שאמר אלל לא על כהנים שבגבולין אפי" בזמן המקדש כ"ז לפי הגירסא שלפנינו בהמכילתא ולפי הגירסא שהוצא בכתר כהונא הנ"ל שגרס שרי ישמעאל כ"ג אמר להם שזכה לכהונה גדולה מפני שלא הקריב הוא עלמנו קרבנו בשעה שהיחה נדה בתוך ציתו כאשר הבאתי למעלה גירסאו בחושן ס"י ח' ס"ק נ"י יע"ש ודאי ע"כ מוכח שלא ה"י אפי" בזמן הבית שום חומרא ע"ז כמוזן למזין וק"ל וא"כ השתא צה"ז בשעה שכל כהני טולם עמאי מהים נינהו בודאי אסור להחמיר להם

להם שיצטרו שלשה עשר ושפסידו ח"ו צרכות מִיִּשְׂרָאֵל וְשִׁוּיָחוּ
 הַזֶּעַם ח"ו לְשִׁלּוֹם אֶף בְּאִתְּחָל בְּמִדְרַשׁ רַבָּה שֶׁבַעֲשָׂה שְׂהִכְהִינִים אִינִים
 מְצַרְכִּים אֶחָ יִשְׂרָאֵל מ"מ הַקְּצָ"ה מְצַרְךָ אֶתְּחָל זָכוּ דוֹקָא בְּשַׁעַת
 הַדְּחָק בְּא"ח מֵאִיזוּ סִיבָה אֲבָל לֹא לְכַתְּחִילָה לְבַטֵּל מִי שְׂרֵי לְהוֹ
 לְכַהֲנִים וְכִי הַיּוֹמָא הַזֶּה יוֹכְלוּ הַכַּהֲנִים לְהַחֲמִיר ע"ע לְבַטֵּל בְּכָל יוֹם
 קוֹדֵם הַהַפִּילָה וְלֹא לִיכְנֹס לְבִיתוֹ בַּעַת שְׂגָדָה בְּתוֹכָהּ רַק יִכְנֹס
 לְבַהֲבִנִּים וְאִזּוּ יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו לְכָל הַדְּוִיעוֹת זָכוּ דְבַר שְׂא"ח שְׂאִין
 לְעִמּוּד בְּהַ צִּירוֹשְׁלִים חֲדָא שַׁע"כ יִבְטֵל לְהַתְּפַלֵּל כּוֹוֹתִיקִין כִּי א"ח
 לְבַטֵּל וּלְכוּיִן אֶת הַשַּׁעָה וְנָהִי שִׁיחִיד יַעֲמוּד בְּזֶה וַיִּקְיִים שְׂנִיבָה
 מִה יַעֲבֹ הַכַּהֲנִים אֲשֶׁר עַל הַרֹב פֶּה יְרוֹשְׁלִים עַה"ק שִׁיבְצָב"ח
 עֲנִיִּים מְדוּכִים כְּאִישׁ חֲסִיד הִי בְּנֵי מִזִּין וּמְחִי וְצִלָּא כְּרִים וְכַסְתּוֹת
 וְבַעַת קוֹר שְׂתַכְסָה בַּעַת שִׁנְיָה אֲשֶׁר צָבָג שְׂבַעֲלָה מְלַבֵּשׁ בְּיוֹם
 וּמְחַסָּה הוּא לֹא מִן הַמַּטֵּר וְהַקּוֹר וְהוֹזָקָה לְכַסִּית בּוֹ בְּלֵאָחֹ מִן הַטְּבִילָה
 וְאִם לֹא יִתְקַרֵּר וַיַּחֲלֶה ח"ו וְהוּא פִּיקוּחַ כַּפְּסוֹת וְרַז"ל אָמְרוּ הַכָּל
 בִּידֵי שָׁמַיִם חוּץ מִזִּינִים יַפְחִים וְאֲסוּר לְסַמּוֹךְ עַל הַגֵּס שֶׁלֹּא יִתְקַרֵּר
 כִּי יִבְטֵחַ שְׂהַקְּצָ"ה יִשְׁמַרְנוּ הִיכָא דְשַׁכִּיחַ הַיּוֹזָקָה וְרַז"ל הַזְּהִירוּ בְּזֶה
 וְא"כ מִה יוֹעִיל לוֹ הַטְּבִילָה בְּבוֹקֵר עֵרֶם הַדּוֹכֵן הֵלֵךְ ע"כ לְבַב
 הַצָּבָג הַהוּא וְהוּל כְּעוֹבֵל וְאִב הַטּוֹמָאֵה בִּידוּ וְאִי יִהְיֶה אֲסוּר בְּכַה"ג
 שְׂנוֹגֵעַ בְּמֵה שְׂנוֹגֵעַ נָדָה בְּהַ לֹּא יִשָּׂא כַּפָּיו וְבַטֵּל וְהֵלֵךְ מִקְרָא לְוֹח
 וְאֹמֵר כֹּה תִצְרְכוּ אֲמוּרָה לְהֵם וְשָׂמוּ אֶת שְׁמֵי וּמֵלֵךְ חַסִּידוֹחַס אִינִים
 מְכוּוֹנִים צְדוּכְנִים רַק שִׁלְלִיחוּ בְּתוֹרָה בְּנִגְלָה וְכַסְתֵּר וְצִי"ש כְּאֲשֶׁר
 בְּאֵרְנוּ לְמַעַלָּה וּבְחַמַּת הַמַּה מְלִיחִים בְּהֵם אֲבָל לְעוֹשֶׁר וְכַבּוֹד אִינִים
 רוֹאִים לְכוּיִן לְמַעַנִּים רַק לְמַעַן יִשְׂרָאֵל וְא"ח לְהַחֲמִיר בְּכַה"ג כְּדַמְלִינוּ

חסד לארפים

בש"ס בכמה דוכתי שלא היו מחמירים סיבא שא"ח בה"ג מלינו
במסכת שבת דף כ"ו ע"א שר"ז להחמיר שלא ידליקו בשמנים
שאינם כ"כ כבוד השבת כגון הצרי וכל היוצא מן הטען ודוקא היוצא
מן הפרי ור"ע שה"י עשיר אמר דדוקא בשמן זית בלבד מדליקין
עמד ר' יוחנן בן כורי על רגליו ואמר מה יעשו אנשי צבג
שאין להם אלא שמן שומשמן ומה יעשו אנשי מדי שאין להם אלא
שמן אגוזים ואלכסדרי שאין להם אלא שמן לניעות וקפוטקיא אלא
נפע אלא אין לך אלא מה שאמרו חכמים אין מדליקין ופרש"י כגון
פסולי שמנים למחניחין הרי שלא היו מניחים סיבא דלא אפשר
בשביל עניים להחמיר בחומרות יחירות וכ"ש סכא לעבור בשביל
החומרא על שלשה עשין וכן מלינו במסכת פסחים דף ל"י ע"ב
א"ל רבינא לרב אשי הני סכיני דפיסחא היכי עבדין לכו א"ל
לדידי חדתא קא עבדין א"ל היכא מר דאפשר ל"י דלא אפשר ל"י
מאי ופרש"י דרב אשי עשיר ה"י כלומר מה יעשו העניים והקילו
רז"ל שם כ"כ ואמרו והלכתא אידי ואידי ברותחין ובכלי ראשון ואפי"י
פרזילייהו סני כי קתייהו צהגעלה ברותחין עי"ש וכ"ש בכידון דידן
שא"ח להחמיר על הכהנים המכסין את גופם בצבג אחד כדפרשנו
בשביל שהם עניים ואין להם בגדים ואידרונא לאשתו באוחה עת
וכל זמן שח"י בנדחה תהא שם כי בית אחת יש להם ולפעמים גם
קענא היא הבית כדרך עניים ע"כ אי אפשר בשום פנים לאמור
שרז"ל החמירו בזה לכל כהן וכ"ש בזה"ז ודאי דאין לחוש לזה
ועוד מלינו צהדיא דשרי אפי"י דנגע בצדק עלמו שאינו נטמא וא"כ
אינו נאסר לישא את כפיו כי כן ראייתו בספר כתר כהונא כנ"ל שם

וז"ל ודי הקרה לפני שמלאתי בחנחומא בסוף פי מזרע על קרא
 כטומאת הגדה היתה דרכם לפני ודריש כטומאת הגדה ולא כטומאת
 המת שהרי מת צבית אין כהן נכנס לשם שהוא מטמאו אבל גדה אפי'
 כהן גדול נכנס עם גדה צבית ויושב על האיטבעו ובלבד שלא תהא
 האיטבעו מתודדות כך אילו הקצ"ה המשיג את ישראל והרכס ח"ו
 לטומאת מת תהא חומר כו' שאין כשנינה חוזרת ח"ו עליהם אלא
 כגדה משלן שהכסן עומד עמה צבית ואינו חושש עכ"ל ומדעזכיר
 ההנחומא כה"ג ש"מ דלאשמועינן תהא שגס במקדש הכה"ג שמצדק
 בשם המפורש ברכת כהנים מ"מ אינו נעמא מסגדה באהל ואפי'
 במגע לאסור אותו מסדוכן אלא ע"כ שאין לחוש ולעשות חומרא
 דאתי לידי קולא דאירייתא ואעפ"י שיש מחמירין אבל כבר השינו
 האחרונים אותם וגם על הראב"ד ז"ל שכתב והמחמיר יתברך כבר
 פי' החתם סופר שא"א לפרש שיחמיר שלא יעלה לנשיאת כפים
 בשביל חומרא זו דא"כ יוסוף חטא על חטאתו וע"ש ועיין פרי חדש
 שחש לה ועיין שו"ת צית אפרים שאין לחוש לזה כלל וכן שם בספר
 כתר כהונה כתב בהמחמירין אינן אלא מן המתמידין בשם גאון
 כתב קן ומשתיקה הפוסקים ראשונים והאחרונים ז"ל בזה ודאי
 יש להיבית שאין לחוש וכמאמר הירושלמי אם הסלכה רופפת לא
 וצדוק מה עמא דבר וכל הכהנים הינם מחמירין ואין חיששין
 מעולם בזה ע"כ אין לחוש עתה בזה כלל אך כשיבנה בית המקדש
 במהרה צימינו ויעשו לנו מי פרה ונקריב קרבנות נשאל לנביא
 ולרי יודן שבדאי יחי' בתחי' ויגיד לנו את מאמרו ואז נדע את
 האמת במהרה חמן סלה ועד:

חסד לארמים

בקשת רשות

מבקש אני איך בעט רשות פון דיא ת"ח וואס ווייסן דיא שויה פון ספר אבער דיא וואס פירשטייען ניט לשון קודש זייא זאלין ניט נעמען פאר אום גוט וואס איך גיב צוא פירשטיין זייא אויך אויף לשון זארגאן כדי זייא זאהלין אויך זוכה זיין צוא אללעס גוטעס און ניצל ווערין פון רעות און פון צרות ר"ל אזוי וויא אין איי אונד בפרט אין ירושלים רוהט דאך דיא הייליגע שכינה כמיש ברוך ד' מציון שוכן ירושלים דעהום דוכינט מען אין ארץ ישראל אללע טאג ווייל אללע טאג איז דער בביה אין כעס אויף דיא וועלט צוליב דיא עכירות וואס מענטשן טוען קעגן זיין ווילען וואס ער האט פירזאגט אין זיין הייליגע הורה וואס ער האט אונז גגעבן ו אלט דיא גאנצע וועלט אין דיא רגע חרב גיזאהרן אבער גאט איז דאך אמטיב און גיהוב ער פירט דיא וועלט מיט חסד כמיש עולם חסד יכנה האט ער אונזאין דער חודה גגעבן גיוועהר מיט וואס איבער צוא מאכין דעם כעס אויף רחמים אין אויף וועמען עס פאלט דער קויל פון דעם כעס ר"ל און דיא מלאכים פון דין שלאגין איהם מיט קראנקייט אדער יסורים אנדערע אדער אַרומקייט אדער ער האט ניט קיין חן אין דיא אויגן פון מענטשן אונד האט דער פון גרויסע צרות און דער כעס וויל עס חיו אין גאנצן איבער פירען פון דער וועלט האט דער בורא ביה גגעבן דיא גיוועהר מיט וואס איבער צוא מאכין דעם דין כעס אויף רחמים מיט וואס איז דאס מיט דוכינען ער זאהל שיקען אפילו פון חוץ לארץ אברין אין פירזאמלונג פון דיא כהנים אז זייא זאהלין מכוון זיין אויף דיוען מענטשן ער זאהל ניצל ווערן פון זיין קראנקייט אדער דיא אנדערע צרה וואס דער כעס האט איהם אהן גימאכט אפילו אאשה אפרוי קען אויך בעטן כוונה אין דוכינען וועט גאט ביה איבער בייטען פון דיא רעה אויף אברכה וטובה און אין ספר שטייט וואס דיא חכמים מיט רוה הקודש חאבין אנדעקט וואס דיא כהנים זאהלין אויף יעדער זאך מכוון זיין אין דיא ווערטער פון דוכענען אונד דיא איבעריגע ווער עס וויל וויסען דיא אוהרזאך ריכטיג וויא אזוי העלפט דאס דוכינען זאהל ער בעטן אלכדן וואס פירשטייט אין דיוען ספר וועט ער איהם קלאהר כאכין דאס אללעס וויא ווייט ער פירשטייט :

יעצט ווילען מיר אויס צייכען יעדער שאלה (פראגע אונד ענטפער) ותשובה נאהכין סדר וואס אין איהר ווערט אויף גיטאהן דיא זאך וואס נייטיג איזט צוא וויססען סייא כהנים סאיי לויס סאיי ישראלים סאיי ווייבער סאיי קינדער קליינע פיר יעדערין איז נוצציג אין לעבין דאס צוא וויססען ווייל דאס ראטיוועט דעם גאנצין לעבין סאיי אויף רזען לעבין פון דער וועלט סייא דעם עוויגען לעבין :

(א) **שאלה א'** דיא ערשטע פראגע ווען דיא כרנים ווילען ניט דנכענען און בענטשין דאס פאלג, אנטוואהרט איז ער עובר אויף דריי פירזאגין וואס גאט האט אין דער הייליגער תורה פירזאגט אז זייא זאהלען דוכענען און דער פאר ווערט יענער בעשטראפט אז ער ווערט ניט גיבענשטט אויף דער וועלט און אענש אויף יענער וועלט ר"ל :

(ב) **שאלה ב'** דיא צוויטע פראגע וויא זאהל דער כהן האלטין דיא הענט מיט פירשפרייטונג דיא פינגער, אנטוואהרט פירשפרייט יעדער פינגער בזונדער :

(ג) **שאלה ג'** דיא דריטע פראגע וואס איז דער איכהאלט וואס אין ארץ ישראל אונד ירושלים דוכינט מאן אללע טאג, אנטוואהרט אס צוא ווענדין אללע צרות פון דער וועלט וואס דיא מקטרגים ווילען דעם מענטשין שלעכטעס טוהן אללע טאג מערער פון נעכטין :

(ד) **שאלה ד'** דיא פערטע פראגע צוא קערט דער דוכינען אוהם דיא רעה וואס דיא מקטרגים האבין שוין איהם אפ גיטוען צוא גוטעס דיא קללה אויף אכרכה לכשל ער האט גיזעהען אהלם אז ער וועט האבין עפעס אגרויסין שטראף, אנטוואהרט עס ווערט איהם ניקערט אויף אכרכה אז ער האט אקינד אדער ער ווערט רייך פון דיזען חלום דורכין דוכינען וואס דיא כהנים האבין איהם מכיין גיווען :

(ה) **שאלה ה'** דיא פינפטע פראגע צוא ווייבער זיינען אויך אין דיא ברכות פון דוכינען שייך, אנטווארט גלייך מיט מענער :

(ו) **שאלה ו'** דיא זעקסטע פראגע דיא וואס דיא ברכות פון דיא כהנים איז באיי זייא ניט גיהאכט חשוב וויא מען דארף גלויבין אז גאט האט

חכר ראלפים

האט דיא כהנים גיהויסין בענטשין דאס פאלג אונד האט צוא גיזאגט אין דער תורה אז ער וועט מסכים זיין אויף דיא ברכות און ווער עס איז מ'קל צוא איז ער אויך גיבענטשט אין כלל, אונטוואהרט ניין:

(ז) **שאלה ז'** דיא זיבעטע פראגע דעס כהן אליין צוא העלפט איהם דיא ברכת כהנים אויף זיין חלום אדער וואס דער מקסדג האט איהם עפעס שוין אקלאם גיגעכין, אנטוואהרט יוא:

(ח) **שאלה ח'** דיא אכטע פראגע וואס עפעס דיא כהנים אז זייא בענטשין קובט אהן און אישראל אדער הלוי האט ער גאר אעבירה, אנטוואהרט דער כהן האט דאס ירושה וואס גיט האט אהרן כהן גדול גיגעכין איהם מיט אללע קינדער ז

(ט) **שאלה ט'** דיא ניינטע פראגע צוא מעג דער ישראל שטיין וויא ער' וויל, אנטוואהרט, ניין ער מוז שטיין שטיהל און פנים צוא דיא כהנים פאהרינט און מכוין זיין מקבל צוא זיין דיא ברכות פון דיא מויל וואס גיט פון דעס קול כהנים און כוונה און ענטפערין אמן:

(י) **שאלה י'** דיא צעהנטע פראגע צוא מעג דער כהן אפ חאפין דעס דוכינען, אנטוואהרט. ניין ער מוז זעהען מיט אהבת אונד פרייליך

וואָהרט אין וואָהרט גאנצע ווערטער און גוט מכוין זיין בעין יפה:

(יא) **שאלה י"א** דיא עלפטע פראגע צוא אהן חרטה אויף אללע עבירות וואס ער האט גיטוהן ביז יעצט און אריון נעמען אין הארצין מער גיט צוא טוהן קעגין דיא תורה פון גאט עבירות העלפט אויך כוונה אין דוכינען, אנטוואהרט ניין עס העלפט גיט נור דיא וואס טועהן תשובה צוא גאט מיטען גאנצין הארצין.

(יב) **שאלה י"ב** דיא צוועלפטע פראגע אין איין פסוק האט דער כביה גיזאגט אין תורה אז ער איז גיט נושא פנים קיינעם און דער צווייטער

פסוק זאגט אין דוכינען אז ער זאהל פארטראגין זיין פנים צוא דיר, אנטוואהרט אז מען איז מקיים דיא תשובה און טוט מער גיט קיין עבירות פון דיא תשובה אהן און טוען דעס ווילען פון גאט זייא לערנען תורה און מקיים דיא מצות וואס גאט'האט פירזאגט צוא טוהן מיט אהבת ד' פאר פראגט ער אללע עבירות און קערט

קערט זיך אללעס גוטעס צוא טאהן צוא דאס פאלג אונד אייב חיו נאך דיא תשובה אונד נאהכיין מבטל זיין דיא ציה וואס ער האט גיהאט קערט ער זיך אוהם צוריק צוא זיינע שלעכטע וועגן אונד טוט עבירות ווידער דאן פיר טראגט איהם מער ניט דער בכיה זיין פנים איהם צוא גיטעס געבין דערנס אז ער איז ניצל גיוואהרין פון זיינע צרות דורך דעם וואס ער האט בעת צרה תשובה גיטאהן איז אויף איהם ארויף דיא ברכות מיט דיא כוונת פון דיא כהנים זאהל ער דער נאך אויך היטען זיך פון עבירות אונד טאהן אללע מצות וויא גאט וויל :

(ג) **שאלה י"ג** דיא דרייצטע פראגע צוא העלפט דער דוכינען מיט דיא כוונות אפילו נאכין גזר דין דאס הייסט אז מען האט שוין אין ביד של מעלה אס גיטסקינט וויא דער מקטרג האט גטענת אונד מען האט שוין פיר חתמת אדער דאן העלפט שוין ניט אפילו ברכת כהנים אונד תשובה. אנטוואהרט נאהכיין גזר דין העלפט שוין ניט סיידן א רבים אגאנצע מדינה :

(ד) **שאלה י"ד** דיא פירצעטע פראגע אויב ער האט קענין מענטשין גיזינדיגט צוא העלפט איהם דוכינען, אנטוואהרט כל זמן ער איז איהם ניט

מוהל אדער כל זמן ער בעט איהם ניט איבער אונד אייב געלט זאכען זאהל ער יענעם כפיס זיין ווען ניט העלפט ניט אפילו מיט דיא גרעסטע תשובה

(ט) **שאלה ט"ו** דיא פינציטע פראגע אויב דער כהן האט ניט האלט דאס פאלג וואס ער בענטשט זיין אין דוכינען דיא וואס געפינען

זיך דאהרט אין שוהל אדער דיא וואס זיינען אין פעלר איבעטער פון טאג אדער דאס פאלג האט דעם כהן ניט האלט צוא העלפט זיינע ברכות צום פאלג. אנטוואהרט ניין סיידן זיין זאהלין שלום מאכען מיט אהבה דאן העלפט אפילו דער וואס איז אין חוץ לארץ סאיי אין מזרח זייט סאיי אין מערב אדער צפון דרום זייט העלפט זיין דער דוכינען פון איי וירושלים וויא אין פסוק שמיים יברכך ד' מציון דאס איז טייך גאט זאהל דיר בענטשין פון ציון שוכן ירושלם וואס רהט אין ירושלם :

(טז) **שאלה ט"ז** דיא זעכציטע פראגע צוא בעג אכענטש האלטין דיא הענט מיט דיא פינגער וויא דיא כהנים האלטין בעת דוכינען, אנטוואהרט מען טאהר ניט סיידן אין הפילה :

חסד לארמים

(ז) **שאלה י"ז** דיא זיבעצטע פראגע ווען דאס פאלג איז דארט אין שוהל,
ניט קיין ערליכע מענטשן אין בעלי עבירות צוא זיינען דיא
כהנים מחויב צוא דזיכענען אדער ניין, אנטוואהרט יוא זייא זיינען מחויב צוא
בענטשן וייא אויך מיט אללע גוטע כוונות:

(ח) **שאלה י"ח** דיא אכצציטע פראגע אויב דער לוי איידער ער וואשט דעם כהן
דא הענט צוא דארף ער פארהער זיינע הענט וואשען
אנטוואהרט יוא:

(ט) **שאלה י"ט** דיא ניינציטע פראגע צוא דיא כהנים זיינען מחויב מכיין צוא
זיין וואס דאס פאלג דארף אדער אז איהר בעט כפרט אז
דער כהן זאהל איהם ראטווען פון זיין צרה און מכיין זיין פון זיינט וועיען, אנטוואהרט
דער כהן זאהל מכיין זיין וואס מען בעט איהם אבער אסין גאנצין פאלג און
דזיען אין פ"ט:

(כ) **שאלה כ'** דיא צוואנציגסטע פראגע וואס האבן אונז דיא חכמים גהייסן
מכיין זיין וואס נוצט פאר אקראנקען ער זאהל גיך גיזונט
וערין, אנטוואהרט גאט זאהל דיר בענטשן דייע גיטער און זאהל דיר היטען
דיין גוטס דיא צוויי הונדערט אכט אין פערציג גלדער זאהלין גיזונט זיין און דיא
דריי הונדערט פינף און זעכציג אדערין אז אללע זאהיין זיין געהים פון קראיינקייט
אונד דיין גוף זאהל זיין געהיט פון טויט ח"ו אין וואס דוא וועסט פון גאט
בעטן גוטעס זאהל ער דיר אללעס טוהן צוא גוטען ער זאהל צוא דיר טאגן
שלום עס זאהל דיר ניט אהן דירען קיין רעה ער זאהל זיין כעס אונד גרימצאהרין
אם טאהן פון דיר אונד ער זאהל דיר געבין לעבן אונד געזונד אין דייע פאלאצין
דאס האבן דיא חכמים אריין גלייגט אין דיא ווערטער וואס גאט גהייסן דיא
כהנים זאהלין בענטשן דאס פאלג דיא כוונות פאר אקראנקין ר"ל:

(כא) **שאלה כ"א** דיא איין אונד צוואנציגסטע פראגע אויב דער חולה איז ווייט פון
איי אונד ער דארף שוין דיא רפואה וואס זאהל ער דער וויילע
טוהן דער וואס טוט ארום דעם חולה אדער אשווער גיווינערין וואס דארף גיך
דיא רפואה וואס זאהל מען טוהן, אנטוואהרט זאהל ער אוועק שיקען דעם בריף
מיט דיא גיבעט מיטן נאמען אינד דיא מוטערס נאמען פון חולה אדער יולדות אונד
זאהל

זאהל טאהן תשובה אונד דער וויילע זאהל ער דורך זאגן דעם גאנצן תהלים אהן
הספק אפילו דיא תפלות וואס אללע זאגן נאך יעדער ספר תהלים אויך ניט מפסיק
זיין און צוא טיילן צדקה פיל ער קען דער נאך וועט דער ברך אהן קומען אז
אם ירצה השם דער תלה וועט שוין זיין פאקאם גיוונד פון דעם דוכניגען וואס
מען האט גירובינט בעת ער איז גיווען אהולה אדער דיא יולדות אין איהר צייט
אפילו דיא כהנים האבין נאך גאר ניט גיוויסט פון דזעס אבער הגאון יחי וויל
ניט דיא עצה נור בעת טראגן זאהל מען שיקען כרי עס זאהל דיא כוונות און
קומען פריער פון געוון:

(כב) **שאלה כ"ב** דיא צווייא אונד צוואנציגטע פראגע פאר דעם וואס האט ניט
קיין גליק אין געשעפט אונד ער האט מורא פאר רויבער
זאהלין איהם ניט רויבין יואס ער האט אדער גנבים זאהלין בייא איהם ניט גנבן,
אנטוואהרט דוכינט מען מיט דיא כוונה וואס עס איז שייך צוא זיין בעדערפויגע
און בקשה:

(כג) **שאלה כ"ג** דיא דריי אונד צוואנציגטע פראגע און אנטוואהרט וועגן
איין מאן אדער אפרוי וויל בעטן אז זיא זאהל געוויגען
קינדער טעכטער און זין דאס איז אין דעם דער ענטפער וויא דיא כהנים זאהלין
מכוין זיין עפ"י מדרש:

(כד) **שאלה כ"ד** דיא פיר אונד צוואנציגטע פראגע און ענטפער וועגן איין
געדייקטן אהרימאן וואס ער בעט מכוין זיין ער זאהל האבין
זאס ברויט צום עסן אונד בגדים אהן צוא טאהן זיך מיט דיא פרוי אונד
קינדער:

(כה) **שאלה כ"ה** דיא פינף אונד צוואנציגטע פראגע אונד ענטפער אויף אכשה
פין עשירות ער זאהל רייך זיין ער זאהל קענען מיט דעם
אויף טאהן גוטע זאכען אונד דיא עשירות זאהל זיין איהם געהיט דאס הייסט עס
זאהל ניט זיין עושר וואס איז געהיט צום בעל העשירות צוא זייגע שלעכטעס
דורך דיא עשירות ווערט ער דעם לעבין אהן נור ער זאהל ניט האבין קיין
שלעכטעס

חסד לארפים

שלעכטעם ניט אין אידעשקייט זאהל איהם דיא עשירות מוזיק זיין אונד ניט אין לעבין און אין געוונד מיט דיא פרוי אונד קינדער :

(ט) **שאלה כ"ו** דיא זעקס אונד צוואנציגטע פראגע און אנטוואהרט וועגן אהולי עינים :

(ז) **שאלה כ"ז** דיא זוכין אינד צוואנציגטע פראגע און אנטוואהרט וועגן אשווער געווינערין וואס מען זאלל נכחין זיין פאר איהר אין דוכניען :

(ח) **שאלה כ"ח** דיא איכט און צוואנציגטע פראגע און אנטוואהרט איז אכונה וועגן דעם וואס איז אונטער געדריקט אונטער שלעכטע מענטשין וואס טוען איהם אהן יסורים ער זאהל פין זייער שיעבוד און לאסט פרוי ווערין :

(ט) **שאלה כ"ט** דיא ניין אונד צוואנציגטע פראגע און ענטפער ער זאהל קריגען אכז החידוש אין לערנען דעם בביה תורה און זאהל ניט פארגעסן וואס ער האט שוין איין גחזרט :

(ל) **שאלה ל'** דיא דרייסיגטע פראגע און ענטפער אויף דעם וואס וויל האבין הצלחה אין לערנען קבלה :

(לא) **שאלה לא** דיא איין אונד דרייסיגטע פראגע און אנטוואהרט עס זאהלין זיך ניט צוא צעפעיען צו איהם דיא שלעכטע מלאכים מקטרגים בעת ער וועט שטארבין און זיין זאהלין איהם בשעת ביתה ניט אהן רירן היז צוא לייקנען אין איינע פון דיא דרייצען עקרים אדער אפילו איין זאך וואס דיא רבנן האבין גיואגט זאהלין זיין דאן צוא איהם קיין שליטה ניט האבין וויל אויף דעם טאג ווארט דער יצר הרע איהם אריין צוא חאפין אין זיין נעץ היז והחכם עיניו בראשו צוא פעהיטין :

(לב) **שאלה ל"ב** דיא צוויי אונד דרייסיגטע פראגע און אנטוואהרט איזט אויף ראת שמים כל ימי חייו דאס הייסט ער זאהל אין זיין גאנצין לעבין האבין הצלחה אין גאטעס דינסט ער זאהל ניט איבער גירעט ווערין פון יצו הרע צוא טאהן חו איין עכירה נוד מצות וטעיט דער בביה זאהל איהן העלמן

העלמין :

ג) שארה ל"ג היא דריי אונד דרייסיגטע פראגע און אנטוואהרט איזט אז דער כחן זאל ביי זיך אין הארצין וויסען ריכטיג צוא עם איז ריכטיג דיא בקשה גיטויעלט און עם האט ניט אפגהאלטין קיין זאך פון דיא מעכבים אדער עם האט זיך פירבראכין חו דיא ברכה ווייל איין זאך האט אפ גיהאלטין אדער עם איז שוין גיווען נאהכין גזר דין אדער ער האט קיין חשובה פארהער ניט גיטאהן אדער ער האט נאך דיא חשובה הוזר גיווען וויסער צוא טאהן עבירות חיו דאן האט דער כהן בעת דוכינען אפראבע ביי זיך צוא וויסען אללעס ריכטיג :

ד) שארה ל"ד היא פיר אונד דרייסיגטע פראגע און אנטוואהרט איזט ארמט אז צום סוף וועט קומען אצייט וואס אללע לענדער וועלן גיבענטשט ווערן פון ציון וירושלם דורכין ברכת כהנים וויא דער זוהר ברענגט פן אפסוק אין תהלים יברכך ד' מציון גאט וועט דיר בענטשין פון ציון :

ה) שארה ל"ה היא פינף אונד דרייסיגטע פראגע און אנטוואהרט איזט וועגן טהרת הכהנים :

יעצט מיט גאטעס הילף וויללען מיר פאר דיא וואס קענען אליין ניט מאכען קיין הפילה פיר פארטיקען אהפילה מיט חשובה וואס מען דארף בעטין דעם בעשעפער פון אללע וועלטין אז ער זאהל אהן נעמען דיא חשובה מיט ברכות פון דיא כהנים מיט דיא גוטע כוונות איירער ער שיקט פון חוץ לארץ בריף קיין ירושלים צום ועד הכהנים זאהל ער דאס זאגין מיטן גאנצין הארצין אפילו אויף זארגאן לשון אדער יעדערע אויף זיין שפראך וויא ער רעט אונד דער וואס פיר שטייט לשון קודש איז פיל בעסער געוויס מתפלל צוא זיין אויף דיא הייליגע שפראך וואס ריא מלאכים ממונים אויף דיא תפילות צוא בריינגען אויף זייער ארט בריינגען גיכער דיא תפלות פון לשון קודש :

נוסח התפילה בלשון הקודש והתרגום דייטש אשכנז זארגאן :

אבינו מלכנו ואלהינו אתה אחר בלי ראשית ובלי סוף ובלי גבול ובדאת שמים וארץ ועולמים הרבה ואתה מחי אותם ואת כל אשר עליהם ותחתיהם שבראת ונתת

חסד לא־פנים

ונתת לנו את תורתך הקדושה למען נדע לעשות רצונך בלבב שלם וקבלנו על עצמנו ועל זרענו עד עולם כנעשה ונשמע ובשבעה וקללה אם ח"ו לא נשמור את מצותך ועתה הנה עברתי על מצותך וחטאתי עויתי ופשעתי לפניך כי בראת יצר הרע בארץ והוא הסיתנו לעבור על דברי קדשך ורצונך ועתה מתחרט אני על עוונתי ופשעי וחטאי בכל לבב ומקבל אני על עצמי שלא לחטוא עוד ואהה תשמרנו מיצר הרע שלא יסתה אותי עוד להטוא ח"ו ותסיר ממני ומשני פלוני בן פלונית את הזעם וקצף ותאף והחיימה שהכנו אותי או פלוני בן פלונית (כאותו רעה ח"ו חולי או עיני או חולה עינים וכיוצא בו שצריך רחמים מרובים לבטלה) מהרה עיי ביכת כהנים שיברכו אחנו בירושלם עה"ק ותצילינו מהר מן הרעה ותברכנו מהרה בכל טוב אמן סלה ועד ע"כ התפילה והתשובה :

דיא וואס פּרשטייען גיט לשון קודש איז אויף לשון זארגאן גיט דער נוסח התשובה, גאט דוא ביסט אונזער פאטער און קיניג דוא ביסט דער בעשעפער פון אלע בריות וואס געפינט זיך און דוא האסט אינו גנעבין דיין הייליגע תורה צוא לערנען אונז מיר זאהלין וויסן וואס דיין פירלאנג אין וויללען איזט מיר זאהלין דיא זאכען טאהן און דיא גיט און מיר האבין אויף זיך אהן גינומען אויף אייביגע דורות מיט שבעות וקללות אייב חיו מען וועט עובר זין אויף זיין יעצט האט דער יצר הרע וואס דוא האסט בעשאפן אויף דער וועלט מיר איבער גרעט און פארפירט אז איך האב עובר גיווען אויף דיין פירזאג איז דעם כעס מיט דיא קללה ריל ארויף אויף דיווען מענטשין מען ריפט איהם זאה זיין נאמען בן דיא מוטערס נאמען און יעצט האבין מיר הרטה אויף אללע עבירות חטאתי עויתי ופשעתי לפניך און איך בין זיך מקבל אויף מיר אז מער זאהל איך שוין גיט עובר זיין אויף דיין פירזאג אין דיין הורה און יעצט זאלסטו גוטער גאט אהן נעמען מיין הפלה און זאלסט אראפ נעמען דיין כעס פון דעם גישטראפטען (מיטען נאמען אינד מוטערס נאמען) און זאלסט אונז בענטשין שוין מיט דיא ברכות וואס דיא כהנים אין ירושלם עה"ק וואס דיין שכינה רוהט דארטין בענטשין אונז אמן סיה ועד.

דער נאך שיק דעם בריף אין ירושלים ועד הכהנים דאס הייסט דער פירזאמלונג

פירזאמלונג פין דיא כהנים אויף דיזען אדרעססע,

ארי' פנחס מריינא ירושלם פלמתינא במאה שערים

און דיא איבעריגע בקשות דהיינו עם זאהל זיין שלום בית דער מאן זאהל זיין צוא דיא פרוי גוט דיא פרוי צום מאן עם זאהל קיין קריג אונד פיראיבעלס ניט זיין פון קיינעם אין שטוב אויף איהם אדער ווען ער וויל אין אוועג פאהרין ער זאהל גליקן אין ריזע אדער ער דארף חן פון מענטשין אדער איין גוטען זיווג צוא בעקובען מיט גליק און זאָ גלייכען אפולע זאכען וואס איין מענטש דארף אבקשה איז אללעס פיר האנדן אין ברכת כהנים מכווין צוא זיין פון דעסט וועגין דארף מען דער צוא טיהן דיא זאכען וואס דיא וועלט טוט אויך מדרך הטבע ווייל פילייכט איז ער מער ניט ווערט וויא עם צוא העלפין מצד הטבע נור העלפט איהם דער בעשעפער אין זיין טוהן מיט דיא זאכען פון דער טבע וואס גאט ב"ה האט בעשאפן און אין טבע טוט דער בביה נסים פירבארגענע דערום האט גאט גיזאגט אין דער תורה איך וועל דיר בענשין און וואס דוא וועסט טאהן:

וְעַתָּה זָכִינוּ בֵּיהּ לִיסַד עֲשֵׂרָה כְּהֻנִּים שִׁיהִיו מִיּוֹחֲדִים לְכוּיִן בְּדוֹכֵן עַל הַדְּרִים בֵּא י וְאַנּוּסִים הֵם לְכוּא לְעַמּוּד בְּבַתִּי הַכְּנַסְיֹת אֲשֶׁר הַכְּהֻנִּים הַמְּכוּנִים כַּחֲפֻלִּים שְׂמָה כֶּרֶת פְּנִים אֶל פְּנִיהֶם מִכֹּל שֶׁכֵּן הַדְּרִים בַּחוּץ לְאַרְץ שְׂאֲנוּסִים הֵם לְכוּא לְעַמּוּד אֶצֶל הַכְּהֻנִּים פְּנִים כְּנֶגֶד פְּנִים לְכֹל מִי שִׁיבְקֶשׂ מֵהֶם עֵינֵי מִכְתָּב אִיזוּ דְבַר הַנְּצֻרְךָ לֹו וְהוּא נִקְרָא [וְעַד הַכְּהֻנִּים] לְפִי הָאֲדָרְעֶס כִּי הִמָּה עֲשֵׂרָה כְּהֻנִּים הָרֵאשׁוֹנִים לְעַסּוֹק בְּדַבַּר הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְכֹל הָעוֹלָם כּוֹלוּ וְגַם יַעֲסֻקוּ בְּסִיד בְּלִימּוּד סֵדֶר קִדְשִׁים עִפְיֵי כּוֹונַת קְרָא וְנִשְׁלַמָּה פְּרִים שְׂפָחִינוּ וְרִזִּיל הַבְּטִיחוּ לָנוּ שְׁהוּא בִּזְהִיזוּ בְּמִקּוֹם הַקְּרִבּוֹת הַקְּרִבּוֹת כֶּרֶת וּבּוֹדָאֵי הַהֶבֶל הַיּוֹצֵא מִלִּימּוּד הַזֶּה יַעֲלֶה לְרִיחַ נִיחַח לְהַכֵּב הַ וְיִקְיִים בְּנוּ וְאַנִּי אֲבָרְכֶם שִׁישְׁכִּים עַל הַבְּרִכוֹת שֶׁל הַכְּהֻנִּים כְּאַשֶׁר הַבְּטִיחַ לָנוּ וַיּוֹצִיא אִיתָנוּ מִכֹּל רַע וַיְבַנֶּה לָנוּ בֵּית קִדְשִׁינוּ וְנִקְרִיב אֶת הַקְּרִבּוֹת שֶׁם עִם מִשָּׁה וְאַהֲרִן וּמִשִּׁיחַ שִׁיקוּמוּ בַּחַזְזִימַ עִם כָּל הַצְּרִיקִים וְגַם יַעֲסֻקוּ הַכְּהֻנִּים לְחַבֵּר אֶת כָּל כְּהַנִּי יְרוּשָׁלַיִם לְכַעַן יִתְבָּרְכוּ כָּל יוֹשְׁבֵי עִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם שִׁיכוּוֹנוּ בְּכֹל בְּתֵי כְּנַסְיֹת וּבְתֵי הַחֲפִילוֹת כִּי יְבוֹאוּ אֶל כָּל בֵּית הַחֲפִילָה עֵיכֶם פְּנִים אֶל פְּנִים

לְקַבֵּל

חסד לארפים

לקבל את הברכות כרת והם יכוונו לקבל את הברכות לפי כוונתם אשר ישאלו את הכהנים והכהנים מכוונים להם ובכל שבת ויויט יכוונו כל הכהנים יחד דעה וכוונה אחת שהקביה יברך את כלל ישראל שירחם על שכינתו ויקרב אותה ברחמים ויוציא מגלותה וישמור את ישראל מלהרע אותה ויאר פניו לשכינה וישראל וימצא השכינה חן כעיני הקביה עיי תשובת ישראל ויעשה הבביה עם שכינתו וישראל לפנים משורת הדין וישם לנו שלום לעילא ותתא אמן :

בעזרה יום שני תנינא ייז אייר שנה תרעיא לפיק פה ירושלים עהיק תיו

איחא בספר המאיר לעולם שחיבר תוחני הרב הגאון האמיתי הצדיק הכפורסם כו' אדמו"ר מאיר מיכל ראבינאוויטץ משאט זצוק"ל שהי' מויץ גרימ דקי' ווילנא יציו ויצא לאור עיי בנו הרב הגאון מהויר שמואל ראבינאוויטץ יחי' שלהי ספרו שם פילפיל על ענין הנזכר למטה בנוסח אחר ואני קבלתי בנוסח זה ונשארתיו בקושיא בין לפי נוסח שלי בין לפי נוסח גיסי הרב הנ"ל עיי חפצי בסיד להעתיק גם נוסח לפי קבלתי ממני זצ"ל וגם מה שקשה לי על דבריו בסיד וזהו הנוסח שקבלתי ממנו זכותי וזכות הגריא זצ"ל שהוא נכרו של אחי הגריא זצ"ל הגאון בעל מעלות התורה כמבואר בספרו המאיר לעולם הנ"ל יעמוד לנו אמן סלה :

בח"מ סי' ע"ג כתב השיך זיל סיק ייא בזה הלשון בטור ותשובת הרי"ש אינו בזה הלשון אלא איתא נשבע שלא למכור לפרוע לשמעון כו' יעיש במחבר ובשיך וכתב עוד וי"ל דדוקא בכה ג קאמר דלא חלה השבועה כשקדם חוב שמעון אבל כשנשבע סתם שלא לפרוע שום חוב או אעפ"י שקדם חוב שמעון חלה השבועה דרמי לנשבע שלא יאכל מצה או שלא ישב בצל סוכה שאז אפי' בלילי פסח אסור לו לאכל מצה ואפילו בחג הסוכות אסור לו לישב בסוכה כראיתא בירושלמי ופוסקים וביוד סי' ל"ז ס"ה ואע"ג שחיוב מצה וסוכה חל עליו קודם לכן מ"מ כיון שנשבע בכלל חלה השבועה כמצות עשה והיה הכא כו' וכחכ בקעה"ח סי' ז' עיין שיך שהעלה כנשבע סתם שלא לפרוע שום חוב או אעפ"י שקדם חוב שמעון חלה השבועה דמאי שנא ממצה וסוכה דחל כו' דלא דמי למצה וסוכה שלא הי' בעת השבועה החיוב של אכילת מצה וישיבת סוכה משאיכ' החוב של שמעון שקדם לשבועה והפירעון חל אעפ"י שעדיין לא הגיע זמנו מימ שיעבורא

חסד לארמים

ל"ז

הא אית ליי עליו משעת הלואה (נראה לפעניד דהשיך לשיטתו בחימ סיי לייט שהשיג על הכחבר שסתם הלכה דשיעבודא דאורייתא ורעהן נוטה להלכה לפסוק שיעבודא לאו דאורייתא אלא שהו' ירא מן הראשונים זיל וכסתפק בטעם זה עייש שהאריך הרבה בזה והקצה"ח דעתו נוטה יותר להלכה דשיעבודא דאורייתא עייכ לענין שבועה בניד השיב השיך זיל כיון שאין לו בעת ההלואח שום שיעבוד מהית איכ דמי ממש למצה וסוכה אבל הקצה"ח זיל לשיטתו דשיעבודא דאורייתא איכ יש עליו שיעבוד ולא דמי כלל למצה וסוכה שאין בשאר ימות השנה שום שיעבוד מהית עייכ) אמנם החכם צבי ז"ל השיגונו ל' אני אומר כחילוק זה חולקים עליו כל חכמי ישראל התוס' בשם ריצביא וריי הזקן והרמ"ה והרמבין והרין והריב"ש והר"ם ושאר פוסקים זיל שמדבריו כולם נלמד שאפי' בדבר שהוא חייב עכשיו אך אם כלל בשבועה דברים המותרים עם הדברים האסורים חלה השבועה גם על האיסורים מרקא מקשי בשבועות אלא הן היכא משכח לה מהאי הירושלמי דשבועה שלא יאכל מצה כו' אתלמודא דידן דאפילו בכלל כשרות עם טריפות לא משכח הן ואי כחילוק השיך חא לא דמי כלל דהא איסור טריפה כל שעה חל עליו כו' יעייש וכן הביי והרמ"א זיל הביאו בי ד סיי קל"ט דהנושא אשה זקינה ונשבע לה חלה השבועה שהרי כלל בזה דברים שהשבועה חלה עליהם ואעפ"י שמצות סו"ר סומלת החיוב עליו כל שעה וכן פסק באה"ע סיי קי"ח ולא עור אלא שהרא"ש בעצמו כתב כן בס' רוש בתשובה שהטור באה"ע שם סיי קי"ח מביאו וגם ממקומו תוא מוכרע שהרי אמרו דוקא מצה בליל פסח הוא דלוקה אבל אמר סתם מצה אעפ"י שהוא עומר בליל פסח שחל החיוב משיטא דאסור לאכול עכ"ל והקצה"ח האריך להכריע כרעת השיך בזה והביא לשון הראב"ד זיל בחמים דעים במסכת פסחים בהשגותיו על בעהמ"א סיי רמ"ה ומחלק שם בין אם הי' שבועה קודם חיוב המצה שכבר נכלל האיסור עם ההיתר אבל אם נשבע בפסח עצמו אין זה כולל אלא מתחיל באיסור עכ"ל והריב"ש שכתב בסיי צ"ח בנושא אשה זקינה ונשבע לה שלא ישא אחרת מגו דחיל השבועה באותן הנשים שאין בהם מצוח חל נמי על הנשים שיש בהם קיום מצוח והרב ר' חסדאי חולק ואומר דהא גם במצה כולל כמה מיני מצה שאין יוצאין בהם כגון דברים שאי לא לבוא לירי חימוין ומצה עשירה יחליט ועשישה אפ"י שהוא אסור בכלם אלא שהריב"ש כתב שם שסובר בשבועתו דוקא למצה הראוי לצאת

הסדר לארפנים

לצאת אבל עכ"ם לשיטת רב חסדאי דנכלל בשבועתו גם מצה שאין יוצאין בהם
שלא יהול עיי כולל וכי חולק על כולל אלא ודאי דרב דסדאי סבר בין דליכא
רווחא דמלתחיל דאיסורא וכשיטת הראב"ד הנ"ל ומשיה נחלק גם בנשבע שלא
ישא אשה על הזקינה ולא מהני כולל היכא דלא ישבח רווחא ועיין ריב"ש סי'
שצ"ח וכן נראה עיקר עכ"ל :

והנה אנחנו מצאנו שדעת הקצה"ח כשיטת הש"ך בזה דהא דקי"ל בנשבע שלא
יאכל מצה סתם דאסור גם בלילי ססח היינו דוקא היכא שנשבע קודם
הפסח דמשבח רווחא לחול אבל בנשבע בפסח קודם שיצא ידי חובת אכילת מצה
אינו חלה השבועה כלל שהרי לא מצא השבועה רווחא לחול והראי מהראב"ד
ז"ל שהנשבע שלא יאכל ז' ימים הוא שבועת שוא ולא חל עיי כולל מיגוי
דהייל על יום ראשון ושני עכ"ל ופסק הקצה"ח כהראב"ד ורב חסדאי שהנשבע
שלא יאכל מצה בלילי ססח אעי"ג שכולל גם מצה עשירה ועשישה וחלוטה מי"ב
בשעה שנשבע יצחה שבועתו לשוא שהרי מצת מצוה בכללו ורומה לנשבע שלא
יאכל זי או שלא ישן ג'י ואעי"ג שהנשבע שלא יאכל זי אינו אלא משום שנשבע
לעבור על דבר תורה שהרי הוא מצוה שלא לחבול בעצמו וכמי"ש הרין ז"ל
והרי כולל כתוכו יום או יומים ומי"ב אינו חל עיי כולל על כל הימים היחידים
אעי"ב דלא שייך כולל ברבר שלא הו' השבועה ברבר היתר מעולם בפני עצמו
אלא תיכף יצתה השבועה לשוא שזרי צריך לאכול בתוך הזוי ע"כ אינו חל כלל
השבועה וכן בנשבע שלא לאכול מצה בלילי ססח שגלל גם מצת מצוה ג"כ ע"כ
לא חל השבועה כלל מט"כ בשאר ימות השנה שנשבע שלא לאכול מצה שחלה
השבועה על אוהן ימים עד לילי ססח כמילא יהול עיי כולל גם על לילי ססח
ומה"ט כתב הש"ך בס"ק י"ד שם דמיד שנשבע לו לפרוע דע"כ היינו נמי לסבור
משלו אם לא יהו' לו כסף מזומן לפרוע חובו אי"כ גם כה"ג מיד כשנשבע הוי
שבועת שוא ודמי כמש' לנשבע שלא יאכל כבר זה ואחי"כ נשבע שיאכלנו
כו' יע"ש :

אך אם נבוא לברוק בס"ד סברא זו נלפענ"ד לחלק עד שלפענ"ד תימא האיק
דימו ז"ל כגון זה לזה שהרי נהוי אנן שאם קבע בפירוש איזו ז' ימים
שלא יאכל בהם בשבועה ודאי נראה דחל השבועה על כל שעה ושעה מהשבועה
ימים

הסדר לארבעים

לח

ימים בפני עצמם ואפי' קרה שאכל פעם אחת בתוך הזוי מימ הא יהא אסור לו לאכול פעם שני' באוהן שבעת הימים שקבע מפני שעל כל רגע חל השבועה בפני עצמו כדמצינו במסכת שבועות כז ע"ב לענין נשבע על חכבר שחל על כל כזית השבועה והרא"ש ז"ל כתב שם דרמי לנשבע בפירוש שלא יאכל לא כילו ולא מקצתו וכן בנשבע על אוהן ימים כגון כיום ז' לחודש זה עד ארבעה עשר יום לאותו חודש וקבע איהן זיי בחודש זה שודאי חל השבועה על כל הזוי וגם על כל שעה מאותן הזוי ואין שעה אחת מעכבת מלחול בשעה האחרת את השבועה אבל אם לא פירש בפירוש איזו זוי רק שהי' נשבע שלא יאכל סתם זוי באיזו זמן שיהי' או וואי שאין השבועה חל אלא על כל הזוי יחד דהיינו שיעברו עליו כל השבעה ימים בלא אכילה ואז אם התחיל לקיים שבועתו ולא אכל יום אחד ואח"כ שכח ואכל ביום השני מותר לו לאכול עד עכשיו ויתענה זיי אחרים רצופים לקיים שבועתו שכן נראה דחלק שהרי כשקבע הזמן אז נאסר בזמן ההוא כל שעה ורגע והאי שפירש משך הזמן אינו אלא להודיע כמה זמן ימשך איסורו כמו שכתוב בתורה בסוכות תשבו שבעת ימים שעל כל שעה ושעה חל המצוה בפ"ע ואין שעה אחת מעכבת חיוב המצוה של שעה האחרת מאותן זיי שהרי התורה קבעה זמן החוב וכן בנ"ד שקבע זמן איזו זיי ודאי דחל על כל שעה בפ"ע כשא"כ בשלא קבע זמן אלא נשבע סתם זיי לא יאכל שחל על כל הזוי יחד ושעה אחת מעכבת את הזמן האחרת וכדפירשנו וכן מצינו בשו"ע או"ח סי' תקס"ח בנדר התענית יום ההוא בפירוש וקבע זמנו ושכח ואכל כזית ביום שקבע מימ מחייב להשלים יום ההוא בתענית אבל בנדר סתם שישב בתענית יום אחד והתחיל להתענות ביום אחד ושכח ואכל ביום ההוא כותר לו לאכול באותו יום רק יתענה יום אחר :

ורפ"ז אין ראית הקצה"ח לדעת הש"ך ז"ל מנשבע שלא יאכל זיי ראי' כלל דהא באמת אם נשבע שלא יאכל זיי אלו אפשר דחל השבועה גם על יום האחרון מז"י אלו עיי' כולל דיום ראשון ושני שהרי חלה השבועה על כל שעה ושעה וכדפירשנו והרכיבין וסייעתו שכתבו בס"ה מה' שבועות שהנשבע שלא יאכל זיי הוי שבועת שוא איירי בשלא פירש איזו ימים דאז חל השבועה על כל הזוי

יחד

חסד לאלפים

יחד ובכהיג לא שיך כולל דהאיך נאמר שיהוה השבועה על יום השני של הזוי בסיגו דחיל על יום ראשון דהא גם על יום ראשון ושני גיכ אינו חל בפיע אלא רק בהצירוף דכל שבועת הימים יחד ואיך נאמר בכה"ג כולי כמו שנשבע שלא יאכל מצה סתם ולא פירש ולא קבע זמנו דאו לעולם משמע או אפילו פירש זמן שתי שנים שאז חל השבועה על כל יום ועל כל שעה ושעה בפיע ואפשר דבכה"ג יחול שבועתו גם על לילי פסחים עיי כולל דימים ושעות האחרות ואעפ"י שנשבע בליל פסח קודם שיצא ידי חובת מצה ורלא כהש"ך וכן היה נמי אם נשבע שלא יאכל מצה בליל פסח ויש בכלל שבועתו גם מצה עשירה וחלוטה הואיל וחל השבועה על כל מין ומין בפ"ע אפשר שחל השבועה גם על המצה הראויה לצאת בהן ידי חובתו עיי הכולל ואתא דלא כר' חסדאי הנ"ל שהביא הריב"ש והא דק"ל דהנשבע שלא יאכל מצה בליל פסח רלא חל השבועה עיי כולל היינו כסברת הריב"ש דמסבמא כוונתו הי' רק על המצה הראויה לצאת בה ידי חובת מצה בליל פסח, (ולפי"ז ע"כ האי דאמרו' בגמ' הנשבע שלא ישן ג' ימים היינו דוקא בדלא קבע ולא פירש איזו ג'י דאי קבע חל השבועה דאיכ חל השבועה על כל שעה ושעה וחל ע"י כולל אבל בלא קבע זמן חל על כל הג"י ביהר הרי הוא שנועת שוא ומלקין אותו וישן אחר דומיא דנשבע שלא יאכל זיי ולא קבע זמן אבל ביטן א"א לומר כה"ג דאפשר להלק כסברת הראשונים דע"כ ישן משאיכ באכילה דמעצמו לא יאכל כמו ביטן שמעצמו ישן גם אם ירצה לקיים לא יוכל כי אונס שינה שאני איכ גם אי קבע מלקין אותו וישן (אלתר ודוק) :

אך אמנם העיקר נלפענ"ד דגם בקבע זמן באיזו שבועה ימים נשבע ג"כ לא חל השבועה עיי כולל משני שהרי ידוע שיש שני מיני שבועות שוא, א) הוא שנשבע על דבר הנמנע שא"א לו לקיים כגון שלא ישן ג'י, ב) הוא שנשבע לבטל המצוה ועוד זאת ידוע דכולל לא מהני אלא בנשבע לבטל את המצוה דהא אם יחול שבועתו והיי' מחויב לקיימה רק שאין שבועתו חלה עפ"י גוה"כ בזה מהני כולל אבל נשבע על דבר שהוא מן הנמנע כגון שלא ישן ג'י אז לא מהני כולל כלל כיון שהוא דבר שא"א לקיימו גם אם יחול שבועתו ולפענ"ד נראה שזהו ס' התוס' במסכת שבועות כ"ד ע"ב ד"ה אלא כו' בתבו בשם ר"י לחלק בין

בין שב ואי"ת ובין כום ועשה אין הטעם משום דקום ועשה חמור ממש ואל תעשה
 דהא לא מצינו חילוק לענין כולל בין איסור קל לחמור והנשבע שלא יעשה פסח
 אפי"ג שהוא בכרת מ"ב חלה השבועה אם כללה בכלל דברים אחרים אלא זהו
 עיקר החילוק שאם נשבע שלא יקיים מצות עשה והרי אם יהול השבועה יתחייב
 לקיימה ויבטל המצוה וא"כ מוטב שיעבור על המצוה בשב ואל"ת בלעבור על
 שבועתו בקום ועשה ואין זה מן הדברים הנמנעים רק משום גזאי"כ שלא יחול
 השבועה לבטל מצוה ולכן מהני בזה כולל אבל באם נשבע שיעבור על מצוה
 בקום ועשה שאפי"ו אם יחול השבועה לא יוכל לקיימה רהא אמרו' מוטב שיעבור
 על שבועתו בשב ואי"ת בלעבור על עבירה בקום ועשה מהוי' כמש' כדברים
 הנמנעים שא"א לו לקיים שבועתו ולא מהני בזה כולל כלל כנלפ"נ ד לפרש
 כוונת החוס' :

ורפ"ן לק"מ קושית הקצה"ח שהרי טעם שאינו חל השבועה שלא יאכל זיי
 הוא משום שהוא מן הנמנע כדפרשנו שהרי הוא פיקוח נפשות זיי
 רצופים שלא לאכול וא"כ ע"כ על יום ו' ח' לא חל ע"כ אינו חל גם על היום
 א' ושבועה שבטלה מקצתה היינו אם ז בטלה כולה היינו יום א' ואפי' שעה
 ראשונה לא חל ולא שייך כה"ג לומר שיחול גם על השביעי משום יום א' אדרבה
 יום א' לא חל בשביל יום ז' שהרי אם יחול פיקוח נפשות ירחה את השבועה
 ולפי' הר"ן ז"ל הנ"ל משום דאסור לחבול לעצמו אפי"ו בלא טעם פיקוח נפשות
 לא יחול שהרי הוא ל"ת לחבול לעצמו והשבועה הוא בקים עשה שיעבור ויחבול
 לעצמו וכבר פירשנו בפי' ר"י שבתוס' שביעות הנ"ל שבכה"ג הא לא חל ע"י
 כולל ג"כ כטעם שהוא מן הנמנעים אך זה יש קצת לדחות שהרי אם לא יאכל
 הוא מקיים שבועתו ועובר על חבילתו לעצמו בלא מעשה ויש לישב אבל דברי
 הקצה"ח וקושיתו נתישבה :

ובזה נלפענ"ד גם קושית הש"ך לישב שהקשה שם בח"מ סי' ע"ג ס"ק י"א
 הנ"ל שהרי גם בקדם חוב שמעון ל שבועתו אם נשבע שלא ימכור נכסיו
 כדי לפרוע שום חוב אמאי לא יחול חשבועה ע"י כולל אבל לפ"מ שפרשנו לק"מ
 דהא ה"י כתב שם בח"מ הנ"ל דבאמת אין בכחו להפקיע חובו מהמלוה ע"י
 שבועתו

חסד לארמים

שבועתו דמה איכפית לו להמלוה בשבועתו אלא שכ"ד יורדין לנכסי הלוח ומוכרין אותן ופורעים את חוב | להמלוה אלא דבכה"ג ג"כ עוכר הנשבע על שבועתו שהרי ב"ד נעשים כשלוחי הלוח למכור יע"ש ואנן הא רואין שכל עיקר רצון הרא"ש ז"ל בתשובתו שם רק למצוא עצה להלוה הנשבע שלא יבוא לעבור עי"ז על שבועתו ועיין שם בהט"ז וא"כ גם אם יחיל השבועה א"א לו לקיימה והוי כמו כל דברו נמנעים כמו לא ישן ג"י דלא חל ע"י כ לל ג"כ כה"ג כדפרשנו :

ובדברינו אלו יתקיימו דברי הרמב"ם ז"ל ומעכו והשגת הר"ן ז"ל יסתלק מעליו דהנה הר"ן פ"ג דשבועות תמה על הרמב"ם מאין הוציא הלכה זו דמי שנשבע שלא יאכל ז' ימים הוא שבועת שוא דאי מנשבע שלא ישן ג"י אינו מוכח כשם דו"ל דשאני התם דא"א לקיימה דהא בעל כרחו ישן מעצמו כאשר טבע הכב"ה בנפש כל חי שמעצמו נדרס וישן ובשום פנים א"א לו להנצל משא"כ בנשבע שלא יאכל יוכל לקיימה מצד הטבע שלא יאכל אלא אם יסתכן בסכנת פקנ"ם יאכל עפ"י פקנ"ם דוחה השבועה וא"כ מאין הוציא דין זה שהוא שוא יע"ש דמ"י להלכה הסכים לדעת הרמב"ם אבל לאו ממעמי' אלא ממעם דהו"ל נשבע לעבור על דברי תורה שהרי ימית עצמו בזה ע"כ חוכן דבריו :

אבל לפי מה שפ"שנו דברי הרמב"ם ומעמי' מאירין שהרי לפ"ד עיקר החילוק בין נשבע שלא ישן ג"י לבין נשבע לבטל את המצוה אינו אלא בהאי גזונא שאם יחול השבועה מחויב הוא לקיימה היינו היבא דבשב ואל תעשה יקיימה אלא שהשבועה אינו חלה ועל זאת מהני שאם כלל בשבועתו דברים של היתר ג"כ ע"י הדברים האחרים חל ג"כ על המצוה משא"כ בנשבע שלא ישן ג"י ימים שהרי אפילו אם יחול השבועה ג"כ לא יוכל לקיימה מש"ה גם הכולל דשעה ראשונה ושני' דהשלשה ימים ג"כ לא חל השבועה ע"י השעות הראשונות גם על האחרונות וממילא גם על שעה הראשונה לא חל דוייק כגמ' בלישנא וישן לאלתר אעפ"י שעדיין יוכל לעמוד בלא שינה לא חל אמ"י דגע אחת וא"כ נשבע שלא יאכל ז' ימים ג"כ יש לו ללמוד מהך דשלא ישן ג"י שהרי גם אם יחול השבועה הלא א"א לו לקיימה משום פיקוח נפשות ועיין רמב"ם פ"א מ"ה שבועות

שבועות ה"ו והלכה ז' ודו"ק ותו לא מירי :

אבל באמת לקימ שהרין ז'ל שפיר הקשה דלא דמי כלל זי שלא לאכול לשלא
 ישן גיי רצופים אלא שהרין ז'ל חושבו לעובר על לאו שאסור לחבול
 בעצמו ותלו גיכ בפיקנ"ם אבל לעניד והחוש מכחישו שהרי אנו רואין שיש
 כמה אנשים ונשים שמתענין ששת ימי התשובה רצופים בימים של עשרת ימי
 תשובה שאוכלין סעודה שלישית ביום השבת קודם שקיעת החמה ואין
 אוכלין שוב ולא שותין עד יום השבת קודם השני בערב לכבוד שבת. ולפעמים
 חיח מתענין גם ואין נחבלים בשבת ותענית לתענותה כרת ואין פיקוח נפשות עיכ
 נראה שהרמב"ם ז'ל וסיעתו הפסו דוקא ז' ימיכ אעיג שאין סכנה אלא אם
 הוא חלוש הלא גם יום א' אם חלוש הוא ויש סכנת נפשות אז ודאי אוכל גם
 ביוהכ"פ שנדחה בשביל פיקוחים דהא כתיב וחי בהם ולא שימות בהם אך עפיי
 דרך האדם יכול להתענות אפי' יותר מעשרה ימים ואין חבלה ואין פיקוח נפש
 בו אך הפסו ז' ימים משום דלא אפשר בזיי שלא יהי' ביניהם שבת א' והתורה
 צותה שלא יתענה ביום השבת קודם אם לא במקום ששרי ואפי' על החלום אם
 יש לו עונג מתעניתו שמכטל עייז הגזירה רעה שבשרוהו בחלומו שהזעם רודף
 אחריו (כנבואר בספר הניל חסד לאלפים בסיד) ואז מיכ חייב לישב הענית
 לתעניתו שהיכל שבת בתעניתו זהו כוונתם ז'ל כיון דבזיי עיכ יש שבת אחת
 ואסור לו להתענות ואם יתענה יעבור על עשה דקום ועשה בשב ואל תעשה ואיכ
 אינו מן הנמנעים כלל עיכ הקשה הרין ז'ל על הרמב"ם ז'ל דעיכ לא הוציא
 דין משלא ישן גיי דהא לא דמי אעיכ משום שנשבוע לבטל את המצוה בשב
 ואית והוציא משם ולא מהך ואיכ גם הקצהיח ניהא ולקימ עליו כלל ודוק
 בנלפע"ד ולא הבנתי מש"כ מר חותני זצ"ל בזה :

כתב השיך ז'ל בחי"מ סי' עיה ס"ק מיב דבמרמות שלנו שיש בהם נאמנות
 והלוח מודה שכתבו אלא שטוען פרעתי א'צ לקיים כשני עדים אלא סגי
 בע"א שיעיד שהוא חתימת יד הלוח עכ"ל והקשה הנתיבות שם בכיאוורים סיק ט'
 הא כשטר כשני עדים אף בלא נאמנות אך כיון שאיג לומר פרעתי רק במיגו
 דמוזיק ליסגי בע"א על הקיום באם הלוח מודה שכתבו אלא שטוען פרעתי וח"י
 דהואיל

חֶמֶד לְאַלְפִים

הואיל וק"ל דבשטר שאין בו נאמנות אם טוען הלוה למלוה השבע לו שלא פרעתיך צריך המלוה ליטבע אי"כ הואיל וגם אם יהיו שני עדים על הקיום אם יטעון הלוה השבע לו חייב לשבועה בכה"ג אין ע"א מהיוב שבועה ואינו דומה לנסכא דרי אבא ע"ש באדיבות :

והנה לפעניד יש לתמוה טובא דאיכ באם מודה שכתבו אלא שטוען שטר אמנה הוא או רבות הוא החוב לסגי בע"א על הקיום דהא בכה"ג קי"ל לקמן ח"מ סי"ב דבטוען שטר אמנה הוא או רבות אז אפי' הלוה טוען השבע לו שאינו בן אין המלוה חייב ליטבע לו ע"ש סעיף י' ולא עוד אלא גם כל היסוד תמוה היא לפעניד דהא קי"ל שאם לא טען הלוה השבע לו אין ביד מחייבין את המלוה ליטבע אפילו אם הלוה טוען פרעתיך ואיכ כשילוה מודה שכתבו אלא שפרע אז אם היו שני עדים על הקיום ה"ו צריך הלוה לשלם בלא שבועת המלוה ואנן הא קי"ל כי"מ ששנים מהיובים ממון בלא שבועת החובע הריע"א מחייבו שבועה ואיכ כשה"ו ע"א על הקיום הו"ל מחויב שבועה וא"י ליטבע ומשלם ומה בכך שאם יטעון השבע לו הא לא יצטרך לשלם גם בקיום של שני עדים אם לא בשבועת המלוה מי"מ השתא כיהא לא טען הלוה השבע לו אלא פרעתי ואם יהיו שני עדים לקיימו יחויב לשלם בלא שבועת המלוה ולפי"ז אם לא יהי רק ע"א על הקיום הו"ל מחויב שבועה וא"ל ומשלם וכן איתא בח"מ סי' ס"ו בסמ"ע ס"ק א' באם מת המוכר גובה הלוקח בשבועה הואיל וקנאוהו בעוד שה"ו הלוה חי ובשעת המכירה הרי לא ה"ו מחויב ליטבע דהא לא גודע ש"מא לא יטעון הלוה פרעתי כלומר שלא יטעון השבע לו וכן איתא בהדיא בשלהי שבועות ובח"מ סי' ק"ח סעיף י"א שאם מת המלוה בחיי לוח גוהים היורשים מן היורשים ואין זה בכלל אין אדם מוריש שבועה לבניו והיינו מטעם הנ"ל דש"מא לא יטעון הלוה השבע לו וכ"כ הסמ"ע בס"י ק"ח ס"ק ל"ז וז"ל שא"י לגבותו אלא השבועה פי' שביד מחייבין אותו שבועה אעפ"י שלא יטעון הטוען מעצמו כו' ע"ש והיינו כמו שפרשנו ולפי"ז בנידון דידן כשהלוה מודה שכתבו אלא טוען פרעתי ויש ע"א על הקיום ודאי הו"ל מחויב שבועה ואילו"מ שהרי אם היו שני עדים לקיימו ה"ו משלם בלא שבועה ואין זה בכלל מה דקי"ל כל ממון דהא אפי' שני עדים א"י לחייבו.

לחייבו כ"א בשבועה החובע וא"כ אין ע"א מחייבו שבועה ולפי"ז אין הנידון דומה לראי' שבדמה לשכור שיש ע"א ששכרו ע"ש בנהיכות הנ"ל שהרי בשכיר הא כבר טען הבה"ב שפרע ואז ודאי אפי' אם היו שני עדים ששכרו לא יטול השכיר אלא בשבועה שלא פרעו ע"כ בע"א על השכירות לא הו"ל מחויב שבועה שנאמר אי"ל ומשום משאיכ הכא שלא טען עדיון השבע לו ומה לו בזה שיכול לטעון השבע לו הא ס"פ כוף לא טען וכ"ד אין מחייבין אותו בלא טענתו :

אך אמנם לפי שיטת התוס' בשבועות ל"ב ע"ב ד"ה הו"ל כ"מ שכתבו שהטעם דנסכא דר' אבא הוא מפני שאין לו מיגו משמע בנ"ד הא יש לו מיגו לטעון השבע לו ולא יצטרך לישבע להכחיש את העד כדפרשנו נאמן ולא הו"ל כ"ל מחויב שבועה וא"כ לא חשוב מחויב שא"ל ומשלם והובא בתוס' ב"ב ל"ז ע"א ד"ה הו"ל כו' בשם הר"י אבל משי"כ שם בשם הריב"ם שאין מועיל מיגו בכה"ג הואיל דעפ"י העד מחויב שבועה דין הוא או שישבע או ישלם ואינו מועיל כלל יע"ש ודאי קשה הנ"ל דמה לנו או יש לו מיגו לטעון השבע לו הא סוף סוף השתא מיהא הא לא טען השבע לו אלא פרעתוך ואלמלי היו שני עדים על הקיום הרי הו"ל מחויב שבועה עפ"י ב"ד בלא טענת החובע אי"כ בע"א הו"ל מחויב שבועה ואילו"מ והא בנסכא דר' א"י מועיל מיגו כדפרשנו ועוד יותר ג"לפענ"ד דאפ"י לשיטת הר"ב הנ"ל נמי לק"מ דהא דאינו מועיל מיגו בנסכא דרי"א היינו דוקא בכה"ג דהתם דאין לו מיגו לטעון טענה הפטרות אותו משבועה נגד העד משאי"כ כשטר בעדים ואין בו נאמנות ויש ע"א על הקיום ומורה שכתבו אלא שטוען פרעתו דהא יש לו מיגו לטעון מזיף הוא וההלואה אמת אלא שפרע והשבע לו שלא פרעתוך דהרי בכה"ג אי"צ לישבע נגד העד א"כ הואיל יש לו מיגו לטעון טענה שיפטור משבועה נגד העד אע"ג דהשתא לא טען השבע לו וכו' מ"מ שוב לא הו"ל משואילו"מ דהא עיקר הטעם דנסכא דר' א"א לפי שיטת הריב"ם הוא משום דבמקום שהעד מחייב שבועה דרי העד נאמן כשני עדים כל כמה שלא נשבע להכחיש את העד וזה שי"ך היכא דאין לו מיגו לטעון טענה הפטרות אותו משבועה נגד העד אבל הכא הא יש לו מיגו לטעון השבע שלא פרעתוך והריפטור משבועה נגד העד א"כ גם השתא אם אינו טוען השבע לו ג"כ אין לו דין משואי"ל משום

חסד לארפים

דאמרי' מיגו לאפטורי משבועה והיכא דהשבועה מחויבת לו לשלם כיון שלא נשבע כ"ע מודים דאמרי' מיגו לאפטורי מהשבועה וכיב הנתיבות עצמו סי' פ"ב בכלל מיגו סי' כ"ח בניאורים ע"ש :

וּלְפִי"ן יתורץ ג"כ קושיא הראשונה שפרשנו לעיל דבמוען אמנה או ריבוח ויעיל קיום בעד אחר היכא שהלוח מודה שכתבו דבטענת אילו א"נ להשבע את המלוה אף אם יטעון חשבע לי כדפרשנו שהרי מ"מ יש לו מיגו לטעון פרוע וגם יטעון השבע לי יכול לטעון אבל מ"מ היכא היא דסוף סוף הואיל ואינו טוען השבע לי שלא פרעתוך ראוי הוא שיתחייב לשלם מטעם כחויב שבועה וא"י לישבע משלם דהא בשני עדים כה"ג מחויב לשלם ואעפ"י דיכול לטעון השבע לי מ"מ אין זה מיגו דהא לפי"מ שמוען עכשיו פרעתי ואינו טוען השבע לי הרי כוונתו מפני שאינו רוצה לשלם אף בשבועת התובע ואם יטעון השבע לי בע"כ יצטרך לשלם אם ישבע באמת התובע ונדראי כחיג אין זה מיגו כלל דאינו רוצה לשלם אפי' בשבועת התובע דאל"כ הי' טוען השבע לי :

וְעוֹד קשה לפי"מ שפרשנו לעיל דאיכ בשכיר שטוען הבעה ב לא שכרתוך ויש עד אחר ששכרו לא יצטרך הבה"ב לישבע דהא יש לו מיגו לטעון שכרתוך ונתתי לך שכרך דאז פטור משבועה ומתשלומין כמשי"כ השך סי' ע"ה סי' מ"ז דכה"ג אינו חייב שבועת התורה להכחיש את העד ומשום דבשנים כה"ג אינו חייב לשלם רק בשבועת התובע ע"ש וא"כ גם בא"מ לא שכרתוך לא יצטרך לישבע מדארייתא הואיל דיש לו מיגו דשכרתוך ונתתי לך שכרך, וכן בתובע מחבירו מנה שהלוחו והנחבע טוען שלא לוח וע"א מעיד שלוה ממנו דקו"ל שהנחבע נשבע שבועה דאורייתא להכחיש את העד ואמאי נימא הא יש לו מיגו לטעון לויתי ממך אבל פרעתוך דכה"ג פטור משבועה דאורייתא שהרי המלוה את חבירו בשני עדים א"צ לפורעו בעדים ונהי נמי דאם הי' טוען מתחילה שלא לוח מרם בוא העד אחר תו לא הי' חשוב מיגו משום דהו"ל מיגו למפרע (ועיין ש"ך סי' ס"ק ה') אך מ"מ כשהתובע תובעו עפ"י העד שמעיד שלוה ממנו מנה והנחבע טוען לא לויתי כדוע יצטרך לישבע הא יש לו מיגו ולטעון אמת לויתי אבל פרעתי :

והנה ראיתי בסני יהושע בחידושיו לכתובות י"ט ע"א להתעורר ג"כ בזה דמורה בשטר שכתבו ליסגי בקיום שני עדים על החימת ע"א מהשטר ועוד כי שם דבקים ע"א על שני החתימות ודאי דלא סגי דכן מוכח ממתני' דסוף פ"ב דכתובות אלו נאמנים להעיד בגדלם מה שראו בקטנותם זהו כתב יד של אבי כו' ומפרש בגמ' שם והוא שיש גדול עמו הרי שהגדול לחודי' א"נ לקיים את השטר אע"ג דאיירי ההם במודה בשטר שכתבו אלא שמועץ פרעתי כמש"כ ההוס' שם (אמנם כבר קדמו בדיוק הזה התוס' בעירובין נ"ט ע"א ד"ה אפילו עכר כו') אבל בקיום שני עדים על חתימת יד של עד אחד מעדי השטר כתב הפ"י שם דאפשר שיועיל אפי' לשיטת הראב"ד דס"ל דע"א בשטר אינו זוקק לשבועה מ"מ באם יש שני עדים על השטר אלא שלא מצאו קיום רק על ע"א בכה"ג גם הראב"ד מודה דזוקק לשבועה וכיון דזוקק לשבועה כשמודה לדברי העדים שהשטר אמת הוא אלא טוען פרעתי אז הו"ל מחויב שבועה ואי' לייבב ומשלם כנסכא דר' אבא ע"ש שהאריך :

וּלְפִי"ן נראה לומר הכי דלשיטת הרמב"ם בפ"ד הלכה ו' מהלכות מלוה והובא דבריו בח"מ סי' נ"א ס"ב דאינו נאמן לומר פרעתי בשטר אעפ"י שאין בו אלא ע"א הואיל ובלשון שטר נכתב וע"ש ס"ע ס"ק ד' אבל יש חולקים על הרמב"ם וס"ל דנאמן למעון פרעתי נגד שטר אם אין עליו אלא ע"א הוא הרב המגיד וכל הפוסקים שהביא הש"ך בס"ק ג' שם ולפי"ז לא אחיא דברי הפ"י על נכון דהא נהי דזוקק לשבועה וכשהוא מודה לדברי העד הא הו"ל משואי"ל ומשלם אבל מ"מ נאמן למעון פרעתי ואע"ג שנאמר שהעד נאמן כשנים כ"ז שלא הכחישו בשבועה מ"מ הא א"נ כשני עדים החתומים על השטר רק כשני עדים המעידים בעל פה וא"כ נאמן למעון פרעתי שהרי קי"ל המלוה את חבירו בעדים א"צ לפורעו בעדים :

והנה מדברי הרמב"ם הנ"ל פי"ד ה"י מהלכות מלוה נראה כתשובה לדברי הנתיבות הנ"ל רחא הרמב"ם כ' שם בהדיא שאם טען ישבע לי שלא פרעתי הרי זה נשבע ומ"מ כתב דהו"ל מחויב שבועה ואיל"מ ולפי דברי הנתיבות אינו חשוב ככה"ג מחויב שבועה ואיל"ל גם אם לא יטען השבע לי הואיל ואם

חסך לארפים

הי' רוצה הי' יכול לטעון ישבע לי ואז הי' מהיוב ליסבע וא"כ בשני עדים אין מחייבין אותו רק בשבועת התובע וככה ג"א א"י ע"א לחייבו שבועה וכ"ת שהנתיבות יסבור שהרמב"ם פליג על הרמ"ה דס"ל דבכ"מ שאין שנים יכולים לחייבו ממון רק בשבועת התובע אין ע"א מחייבו שבועה אלא יסבור הרמב"ם דגם במקום ששני עדים אין סחייבים ממון רק בשבועת התובע מ"מ ע"א מחיינו שבועה דהא גם הרשב"א חולק על הרמ"ה כמ"ש"כ הט"ז בסו"ע"ה ע"ש זה אינו דע"כ יסבור הרמב"ם שיטת הרמ"ה כמבואר בפ"ד מה' גזילה ואכידה ה' ובהובא דבריו בח"מ סי' צ' ס"ג ויע"ש בסמ"ע ס"ק י"ג שהרמב"ם ס"ל שיטת הרמ"ה והדרא קושיא שעל הנתיבות לרוכתי משיטת הרמב"ם הנ"ל וכי הקשה הא גם בלא דבריו הנתיבות ג"כ קשה שהרי הא תינח באומר פרעתי ואינו טוען השבע לי רבכה"ג א"ש דהו"ל כחייב שבועה ואיל"מ הואיל דבשני עדים מחויב גם בלא שבועת התובע דהא לא טען השבע לי ודלא כהנתיבות אבל בטוען השבע לי דכה"ג שנים אין מחייבים ממון רק בשבועת התובע א"כ ע"כ בע"א אינו מחויב שבועה ולמה כ' הרמב"ם הנ"ל בפ"ד ה"י דאם טען ישבע לי שלא פרעתי הי' נשבע כו' דמשמע דאי נשבע המלוה אז הלוח חייב לשלם לו ואמאי הא אם טוען הלוח ישבע לי לא הוי מחויב שבועה כלל בע"א דהא בשנים כה"ג אינו חייב ממון רק בשבועת התובע כמבואר לעיל וא"כ בע"א אינו מחויב שבועה כדפרשנו וא"כ בטוען השבע לי מהראוי הי' שלא יצטרך לשלם אפי' אם ישבע המלוה אין לדקדק שמשום שטען השבע לי ע"כ מקבל ע"ע לשלם אי ישבע דאל"כ למה ישבע ומטעם זה פוסקין לו ב"ד שישבע לו המלוה והלוח משלם לו זה אינו מוכח דו"ל דבאמת אינו מרוצה כלל לשלם לו אפי' אם ישבע אלא משום שב"ד מחייבין אותו לשלם להמלוה משום זה טוען לכהפ"ח ישבע לי המלוה אולי לא יאבה ולא ירצה לישבע לשקר וימנע מלתובעו עוד אבל בדעתו אינו מרוצה לשלם לו חנם גם אם ישבע לו המלוה כי מה ירויח בשבועתו לפי טענתו שהוא שבועת שקר אך מה יעשה לכהפ"ח יטיל עליו שבועה פן יפרוש מגזל עי"ז דפרשי אנשי מספק שבועה ולא מספק גזל וא"כ צריך להיות שגם אם המלוה חמץ לישבע ואפי' ישבע לא ישלם לו הלוח אעפ"י שהוא טען לו השבע לי אפשר שלא ברצונו טען כדפרשנו אבל לבי מגמגם בזה הסברא שהרי הסברא פשוטה שהרי המלוה אינו מחויב

מחויב ליטבע כשיש לו שטר מקויים ואם טוען הלוה השבע לי ע"כ דעתו שאם ישבע ישלם לו ברצון הכוב אבל אי טוען טענה שגם אם ישבע אינו מרוצה לשלם לו בכה"ג פוסקין ב"ד שישלם לו ואפילו בלא שבועת המלוה כלל דהא בטוען פרעתיך ואינו טוען השבע לי חייב לשלם אלא שבועת המלוה והיינו משום דלפי טענתו הא משבע דאפילו בשבועת המלוה אינו מרוצה לשלם לו ע"כ חייב לשלם לו גם בלא שבועת מלוה:

והישתא לפי"א א"ש דבטוען השבע לי מחויב לשלם כשישבע המלוה דאם יפמור מלשלם אף כשישבע א"כ דומה לטוען טענה שאף בשבועה לא ישלם לו וא"כ דומה לטוען פרעתי ואינו טוען השבע לי דבשנים כה"ג חייב ברא שבועת ההובע וע"כ בע"א חייב שבועה ואי"ל ומשלם ואם יטעון ישבע לי צריך המלוה ליטבע ואז מחויב הלוה לשלם לו:

ולפי"ן דברי הנתיבות מקשה לפי שיטת הרמב"ם כדפרשנו ע"כ נראה לפענ"ד לתרץ כושייתו באופן אחר דהיינו שמעם במורה בשטר שכתבו וטוען פרעתי שצריך קיום בשני עדים ולא סגי בע"א שיעיד על שתי התומות ירי העדים של השטר היינו טעמא מפני שהשטר הא נחשב כקרקע שהרי כפירתו אינו מביאו לידי שבועה דאורייתא כמבואר בש"ס בהדיא בב"מ ד' ע"ב וא"כ כשהער אחד מעיד על שתי התומות שבשטר הו"ל דין כמעיד על תקרקע וע"כ א"א לו לחייבו שבועה דאורייתא רק לשבועה דרבנן ובשבועה דרבנן ל"א מתוך שאי"ל שישלם כדפי' התוס' ריש ב"מ ובב"ב ל' ע"א וכ"פ בחי"מ סו' ע"ה סעיף י"ד וכו' התוס' בב"ב שם ד"ה לאו כו' דבקרקע לא שייך דין נסכא דר' אבא משום דאין נשבעין על קרקע שבועת התורה ע"ש ואע"ג שמדברי הרמב"ם פי"ד ה"י כה' מלוה הנ"ל שכתב דבשטר בע"א שאכר הלוה פרעתי יש לו דין מתוך שאי"ל משלם ולכאורה אמאי הא הוי כפירת שיעבוד קרקעות שאין שבועה מה"ת לפ"ד הנ"ל אבל באמת בשטר דע"א לא הוי שיעבוד קרקעות כלל דדוקא שטר שיש בו חתומים שני עדים אלא שאין קיום על שתי התומות כי אם עד אחד דהא העדי מעיד לקיים שהי התומות א"כ מעיד לפי עדות שהשטר יש בו ב' עדים והוי מעיד כעוד שהוא כקרקע כדפרשנו:

הסדר לארפים

והנה בספר הפלאה לכתובות יט ע"א כתב ג"כ כהנתיבות אבל הרגיש בקושיהינו הנ"ל דבע"א המעיד שהוא פרוע קייל דב"ד מטילין עליו שבועה אף אם לא טען הלוה השבע לו ומסיק ג"כ דלא שייך בוח דין נסכא דר' אבא משום דחשיב כפירת שיעבוד קרקעות וא"כ לפי דבריו אין להקשות עליו כמו שפרשנו על הנתיבות אך אמנם מש"כ שם על דברי הפני יהושע שתמה אמאי לא יועיל באם יש קיום של שני עדים על חתימת יד של ע"א החתום על השטר וככה"ג נראה ככאורה דאינם מעידים על השטר שהוא קרקע שהרי אינם מעידים אלא על ע"א וע"א הוא אינו עושה אה השטר שיהא חשוב בקרקע ועוד לפי דעתו ע"כ צ"ל דהרמב"ם בפ"ד הנ"ל מיידי ג"כ דאין בו שיעבוד קרקעות וזה קצת דחוק לפעניד ונפ"מ טובא בין תי' הנתיבות ובין תי' שכתבנו לדינא היינו דלפי שיטת תי' הנתיבות הלי באם יש בשטר נאמנות שאז אפילו בשטר בעדים סגי בע"א המקיים שתי החתימות במודה בשטר שכתבו וזה טוען פרעתי ולפי תירצונו יהא הדין בשטר בעדים אפ"י אם יש בו נאמנות ג"כ אינו מועיל בקיום ע"א על שתי החתימות אף במודה בשטר שכתבו וזה טוען פרעתי ודוקא בממרכות שכתב הש"ך בס"י ע"ה הנ"ל ס"ק מ"ב דסגי בקיום ע"א על חתימת יד הלוה ביש בו נאמנות משום דאין בו שיעבוד קרקעות ואם שני עדים מעידין על ח"י של ע"א משני העדים דלר"דן דלא קי"ל בזה כהרמב"ם הנ"ל פ"ד מ"ה מלוח תי' אלא דקי"ל כהחולקים עליו אז נאמן לומר פרעתי על שטר שהוא בע"א א"כ ודעי דלא סגי בקיום ח"י של אחר משני העדים דנה שאין בו שיעבוד קרקע ושויך בו דין נסכא דר"א ונאמן הע"א כשני עדים אבל מ"מ א"נ רק כשני עדים המעידים על פה דנאמן לומר פרעתי ודלא כהפ"י ומ"מ קושיותינו הנ"ל שעל הנתיבות עדיין במרכוסה עומדת מדברי הרמב"ם אע"ג דאמרינן השחא דלא קי"ל כהרמב"ם והיינו משום שגם החולקים על הרמב"ם ג"כ מודים ששייך כאן דין נסכא דר' אבא אלא שחלקו מטעם אחר ודו"ק :

אדרעסטע :

ELIAS PINCHAS MRAINE, Mea Schearim, in Jerusalem Palästina.

הסכמה.

ב"ה.

הובא לפני ספר יקר ערך קטן הכמות ורב האיכות (נקרא בשם **חסד לאלפים**) אשר און ותקן רב כהנא וגברא רבא היה הרב המאורג צנא מלא ספרא מויה **אלי' פינחם מריינו** אשר נמצאו בו דברים יקרים וישרים להריבה ולמעשה גם סגולות יקרות להמשיך ברכה והסד לכל דורש ומבקש ואמינא לפעלא טבא יישר כחו וחילו לאורייתא והתקן המברך יתברך בברכה כפולה ומשולשת כן נומינו לאחינו החידים לדבר הי ולתורתו לקוח את הספר הזה למען הנית ברכה אל תוך בתיכם וחוקו ואמצו ידי הרה"ג המחבר הנז' שליט"א כי ברכה בו ותורה יבקשו מפי'הו. הכוזה בשיא ליה בול פה קרתא קדישתא דירושלם תיו שנת ב'ר"כ"י גיפיש' לפיק אני המדבר בצדקה, למען כבוד התורה ולומדי'.

יצחק ירוחם בהגאון החסיד מויה **משה יהושע**
יהודא ליב זצ"ל דיסקין.

ולאות רצון הנני לעטר את מחברתו בדברי נכון ופשוט אשר אמרתי בזה מעין הברכה להבין דברי חכמים וחידותם גמ' חולין (ניט) ר' ישמעאל כהנא מסיע כהנא דיליף ברכה לכהנים מואני אברכב, ופרכיי וכי מאחר דרעיק נמי אית לי' ברכה לכהנים מואברכה, מברכך מאי מסיע כהנא, ומשני דטוקים לה גבי ברכה דישראל, ולכאורה איני מובן דמאי נימ בזה.

והנה הפטיג באויה ס"י קביח פסק להלכה דכהן שאינו רוצה לעלות לדוכן מכין אותו עד שתצא נפשו וקשה עיז הא קייל דמצות עשה שמתן שכרה בצדה אין ביד כופין עלי' והא ברכת כהנים היו מתן שכרה בצדה לכ"ע דבין ר' ישמעאל ובין ר"ע ילפי ברכה לכהנים מקרא

ונראה להרץ זה עפ"י דברי המל"ם פ"ג עמוד דמסיק להלכה דהענקה
 לא חשיבא מ"ע שמתן שכרה בצדה אף דכתיב בתורה שכר עלי' כיון
 דאינו סמוך להמצוה ובעי מתן שכרה בצדה ממש דומיא דכבוד אב והשתא
 דבר זה אי ברכת כהנים הוי מתן שכרה בצדה תלוי' בפלוגתא דר' ישמעאל
 ור"ע דלכ"ע כיון דאין הברכה סמוכה אצל מצות ברכה דישאל לא הוי
 מתן שכרה בצדה ואחרי דאנן קי"ל דכ"ס הלכה כר"ע מחברו יפה הורה
 הפס"ג דפ"ד כופין עלי' דומיא דהענקה.

ועתה יתפ"ש הגמ' הניב כחולין כמין חומר דר' ישמעאל אמנם מסיע כהנא
 דמוקים לברכה דידהו במקום ברכה דישאל והוי מתן שכרה בצדה ממש
 ולא יהי' כח ביד ביד. לכפותו ע"ז והוי ס"ע שיש בו ממש דהרבר תלוי
 רק ברצון הכהן.

וזאת מודיע אני

מי שירצה לזכות להדפיס את ספרי אשר יש עליו הסכמות גאוני הוי
 לארץ אשר לאד העירוני לזכות בו את הרבים להרים קרן התורה והלכה
 ע"י הספר שהוא ויש בו שלשה מערכות. (א) ללמד להנערים להבין בשכל
 טוב גפית שיוכלו מעצמם להבין גפית בזמן קצר מתחילת לימודם בגמ'
 (ב) מלמד את התלמיד להעמיק בגפית ומפ"שים ולהדש בתורה בשכל
 בעמקות לפי כחו. (ג) לפלפל בעיון עד שיוצא הלכות משים ופוסקים
 בשו"ת להפ"ש בשכל ישר ובסברות ישרות לפי חישק התלמיד וכבר בהנו
 גאוני זמנינו ומצאו אותי טוב וזרו אותי להדפיסו ונתנו תעודתם על
 כל זאת אך מטעם הוצאות הדפוס איננו משיג מטרת ע"כ מי שחפץ
 להוציא הוצאות ולהדפיסו יפנה אלי על האדרעסס הנ"ל בעז"ה ויזכה
 עי"ז בזה ובבא הן מטעם המצוה הן מטעם שכרו כאשר ית"צה ע"י
 המכתב אלי.

אלי' פנחס מריינא במאה שערים בירושלם תיו שנת

תרע"ב לפ"ק